

Täysistunto

Keskiviikko 15.6.2022 klo 13.59—18.34

10. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026

Valtioneuvoston selonteko VNS 2/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2022 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt päätetään valtiovarainvaliokunnan mietinnön VaVM 14/2022 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan Johannes Koskisen esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään ryhmäpuheenvuorot, joiden pituus on enintään 5 minuuttia. Tämän jälkeen valtiovarainministeri Annika Saarikolle varataan mahdollisuus käyttää 5 minuutin puheenvuoro. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään 5 minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään 5 minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Keskustelu, valiokunnan puheenjohtaja edustaja Koskinen.

Keskustelu

14.36 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen talous kasvoi 3,5 prosenttia viime vuonna, ja se oli toipumassa hyvää vauhtia koronapandemian aiheuttamista talousvaikutuksista. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan synkentää nyt kuitenkin talouden näkymiä ja hidastaa talouskasvua. Tuo sotahan tuhoaa ihmisiä, asuntoja, kouluja, sairaaloita, viljaa, myös monella tavalla tulevaisuudennäkymiä, mutta myös nämä taloudelliset vaikutukset, suorat ja välilliset, ovat tosi masentavia juuri siinä tilanteessa, jossa orastava kasvu oli lähtenyt vauhtiin. Kymmeniä, satoja miljardeja joudutaan käyttämään nyt sotateollisuuteen, sellaisia varoja, joita olisi voitu ohjata vaikkapa kestävä kehityksen tavoitteisiin tai vihreään siirtymään tukemaan tulevaisuutta ihan toisella tavalla kuin se, että joudutaan varustautumaan turvallisuuden ylläpitämiseen.

Julkisen talouden suunnitelman pohjana on valtiovarainministeriön ennuste huhtikuulta, jossa talouskasvun arvioidaan alenevan 1,5 prosenttiin tänä vuonna, olevan 1,7 prosenttia vuonna 23 ja hieman yli prosentin vuosina 24 ja 25. Talousennustetta pidettiin valiokunnan asiantuntijakuulemisissa realistisena. Myös Euroopan komission toukokuun ennuste on samansuuntainen meille, kasvua 1,6 prosenttia tänä vuonna ja 1,7 prosenttia ensi vuonna. Nyt aivan tuoreessa OECD:n ennusteessa kuitenkin varoitetaan maailmanlaajuisesta talouden hiipumisesta, ja siinä arvioidaan Suomen talouskasvun jäävän 1,1 prosent-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

tiin tänä vuonna ja vastaavasti vielä tuleville vuosille niukemmaksi kuin tähän saakka on laskettu.

Vallitsevassa tilanteessa inflaatio on kiihtynyt maailmanlaajuisesti energian hinnannousun ja raaka-ainepulan seurauksena. Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan inflaatio nousi toukokuussa Suomessa 7 prosenttiin ja euroalueella 8,1 prosenttiin edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Valtiovarainministeriö arvioi koko vuoden inflaatioksi tasattuna Suomessa keskimäärin 4 prosenttia.

Suomessa julkisen velkasuhteen kasvu taittui hetkellisesti viime vuonna 65,8 prosenttiin vahvan kasvun seurauksena. Eurostatin tilastojen mukaan vuoden 21 viimeisellä neljänneksellä Suomen velkataso oli myös huomattavasti euroalueen keskimääräisen velkatason eli 95,6 prosentin alapuolella. Huolta toki tämä kasautuva alijäämä aiheuttaa.

Valtiovarainvaliokunta korostaa, että talouskehitykseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia, kuten sodan kesto, pakotteiden ja konfliktin laajuus sekä inflaation ja korkotason nousu. Myös koronaviruksen mahdolliset uudet aallot voivat edelleen rasittaa julkista taloutta. Lisäksi julkinen talous kohtaa entistä velkaantuneempana jo aiemmin olemassa olleet haasteet, kuten väestön ikääntymisen tuomat menopaineet ja samanaikaisen verotulojen alenemisen työikäisen väestön vähentyessä.

Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että vallitsevassa muuttuneessa turvallisuustilanteessa hallitus tekee uuden kehyspoikkeuksen. Sen mukaan kehyksen ulkopuolisina menoina rahoitetaan tilanteeseen välittömästi liittyvät maanpuolustuksen ja rajaturvallisuuden, kyberturvallisuuden menolisäykset sekä Ukrainaan annettava apu, sotaa pakenevien auttaminen ja sotaan liittyvien pakotteiden välittömät vaikutukset valtion toiminnalle. [Ben Zyskowiezin välihuuto] Valiokunta pitää tärkeänä, että tehdyistä poikkeamista huolimatta valtiontalouden kehysjärjestelmä säilytetään keskeisenä kansallisena finanssipolitiikan sääntönä, jolla turvataan valtiontalouden vastuullinen, pitkäjänteinen ja taloudellista vakautta edistävä menopolitiikka. Sen uskottavuuden varmistamiseksi järjestelmä on kuitenkin uudistettava ja sovittava ennalta kehysmenettelystä poikkeamisen mekanismit, joilla voidaan varmistaa tarvittavat joustot tulevilla kriiseillä.

Tulopuolella verotusta koskevilla ratkaisuilla hallitus on pyrkinyt tiivistämään veropohjaa ja korottamaan välillisiä veroja, edistämään ilmastotavoitteita sekä vahvistamaan talouskasvua. Valtion verotulot kasvavat arvion mukaan vuonna 23—26 lähes kolme prosenttia vuodessa, pois lukien hyvinvointialueiden perustamisen vaikutukset.

Kuluttajahintojen voimakas nousu aiheuttaa huolta, ja siihen liittyy tuontienergian kallistumista, Venäjän aloittaman sodan ja koronan aiheuttama komponenttipula ja myös ruokakriisi ja sen aiheuttamaa inflaation kiihtymistä. Valiokunnan kuulemat asiantuntijat olivat yksimielisiä siitä, että hallituksen päätökset sosiaaliturvan indeksikorotusten aikaistamisesta ja matkakuluvähennysten korotuksista ovat hyviä täsmätoimia hintojen noususta eniten kärsivien kotitalouksien ostovoiman tukemiseksi. Jatkotoimista keskustellaan tietysti lähiaikoina kovastikin, niin tuloveron kevennyksistä kuin arvonlisäveron ja polttoaineveron alentamismahdollisuuksista. Näihin liittyy kohdentamisongelmia, mutta poikkeuksellisten hintapaineiden tilanteessa erilaisia kohdennettuja veronalennuksia tulee arvioida huolellisesti.

Kestävyysvaje on edelleen huolena, ja valiokunta pitää julkisen talouden vahvistamista aktiivisin toimin välttämättömänä, jotta tulojen ja menojen välinen epätasapaino ei kasva ta velkaantumista hallitsemattomaksi pitkällä aikavälillä. Hallituksella tulee olla uskottava suunnitelma julkisen talouden tasapainottamisesta, jotta luottamus Suomen valtion ky-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

kyyn hoitaa velkansa ja muut vastuunsa säilyy. Rakenteelliset uudistukset, työllisyysasteen koheneminen ja talouskasvu vähentävät tarvetta menojen leikkauksiin ja verojen korotuksiin.

Valtiovarainvaliokunta toteaa, että työllisyysasteen kehitys on ollut vahvaa ja hallituksen asettama työllisyystavoite, 75 prosenttia, on lähes saavutettu alkuvuonna, mikäli arvioissa huomioidaan tilastoinnissa tapahtuneet muutokset. Pidämme kuitenkin välttämättömänä, että hallitus jatkaa määrätietoisesti toimenpiteitä työllisyysasteen korottamiseksi. Tarvitaan muun muassa toimia, joilla vähennetään rakenteellista työttömyyttä sekä pitkäaikaistyöttömyyttä ja kannustetaan yhä useampia osallistumaan työmarkkinoille ja hakemaan aktiivisesti töitä. On tärkeää huolehtia siitä, että työvoima- ja osaajapula ei muodostu kestäväen kasvun ja hyvinvoinnin pullonkaulaksi.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnasta valiokunta toteaa, että neljän prosentin kasvu-uralle pääseminen edellyttää jatkossa julkisen rahoituksen merkittävää korottamista sekä ratkaisuja, jotka varmistavat rahoituksen riittävyyden pitkäjänteisesti yli vaalikausien. Ja tässähän viitataan tuohon parlamentaarisen työryhmän ehdotuksiin.

Koulutuksen osalta on tärkeää, että oppivelvollisuuden laajentamisen täysimääräinen rahoitus huolehditaan. Ja edelleen on tärkeää huolehtia toimista, joilla koronan aiheuttamaa oppimis- ja hyvinvointivajetta paikataan. Pitkällä aikavälillä oppimisvajeen hoitamatta jättäminen voi tulla koulutusinvestointeja kalliimmaksi ja heijastua myös työllisyyteen ja hyvinvointiin.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan nostaa Suomen julkisen talouden välttämättömiä menoja yhteensä yli 7 miljardilla eurolla vuosina 22—26. On tietysti väistämätöntä kansalaisten turvallisuuden takaamiseksi, että näin tehdään, mutta niin kuin alussa viittasin, sille olisi toki paljon positiivisempia käyttökohteita, jos ympäröivä maailmantilanne olisi toinen. Tähän liittyy myös huoltovarmuussatsauksia, ja myös niitä valiokunta tukee.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Veikkaus Oy:n rahoitusmalliuudistus, sitä koskeva hallituksen esitys, annetaan eduskunnalle suunnitelmien mukaisesti tänä vuonna ja että uuden rahoitusmallin mukainen toiminta voi käynnistyä vuoden 24 alusta alkaen.

Liikenteen ja väyläinvestointien osalta valiokunta pitää ensiarvoisen tärkeänä, että perusväylänpitoon ja korjausvelan torjumiseen osoitetaan pidemmällä tähtäimellä tarvittavat määrärahat. Infrainvestoinneissa tulee tarkeysjärjestyksessä priorisoida olemassa olevan tie- ja rataverkon ylläpitoa ja kehittämistä kasvua tukevia kohteita painottaen.

Näistä tärkeistä havainnoista liittyen pandemiaan ja sotakriisiin, kriisitalouden, ratkaisemiseen valiokunta on päättänyt sitten esittämään seuraavat kannanottoehdotukset:

”Eduskunnalla ei ole huomautettavaa selonteon johdosta, mutta eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän seuraaviin toimenpiteisiin:

ensinnäkin, että hallitus jatkaa määrätietoisia toimia julkisen talouden vakauttamiseksi poikkeuksellisten menopaineiden jäljiltä keskittyen erityisesti kestäväen talouden kasvutekijöiden vahvistamiseen, työllisyysasteen nostamiseen sekä tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen kaikilla sektoreilla;

toiseksi, että hallitus selvittää ja valmistelee nopeutuneen inflaation johdosta tarvittavat toimet kansalaisten toimeentulon ja välttämättömien hyödykkeiden saannin turvaamiseksi;

kolmanneksi, että hallitus varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tehokkaan toimeenpanon ja hyvinvointialueiden riittävän mutta samalla tuottavuuteen ja vaikuttavuuteen kannustavan rahoituksen;

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

neljänneksi, että hallitus huolehtii mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta sekä hoitoon pääsyn nopeuttamisesta.”

Mietintöön liittyy kolme vastalauseita oppositiorhymiltä. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkinen.

14.47 Riitta Mäkinen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuonna uskoimme pandemian taittuvan. Talous kasvoi kolmen ja puolen prosentin vauhdilla, työllisyys nousi kohti ennätyslukemia. Myös velkasuhde kääntyi laskuun.

Kaikki tämä muuttui helmikuun lopussa. Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan suisti raihteiltaan niin Euroopan turvallisuuden kuin elpyvän talouden. Ukrainalaiset kantavat raskaimman taakan puolustaessaan maataan. On selvää, että me autamme, mutta sillä on myös hintansa.

Valtiovarainvaliokunnan saaman arvion mukaan sodan seuraukset maksavat meille suomalaisille yli 7 miljardia euroa vuosina 2022—2026. Lisämenot ovat välttämättömiä, eikä niitä voi toteuttaa kehyksen puitteissa. Siksi kehyssääntöön tehdään poikkeus, joka kattaa puolustuskykymme nostamiseen, Ukrainan pakolaistilanteen hoitamiseen ja huoltovarmuuteen liittyvät menot.

Arvoisa puhemies! Vielä hetki sitten oikeisto-oppositio vaati kovia leikkauksia ihmisten toimeentuloon ja palveluihin. SDP:n mielestä tämä ei ole taloudellisesti viisasta eikä inhimillisesti oikein. Päinvastoin, ihmiset tarvitsevat nyt helpotusta arkeen ja toimeentuloon, kun inflaatio syö kiihtyvällä tahdilla ostovoimaa.

Siksi hallitus aikaisti indeksikorotuksia ja keventää eläkeläisten verotusta. On myös selvää, että tarvitsemme lisää täsmätoimia. SDP on valmis tarkastelemaan tasapuolisia ja tehokkaita keinoja ostovoiman turvaamiseksi. Myös pandemian jälkeensä jättämä hoito-, hoiva- ja oppimisvelka on maksettava nyt.

Kokoomus on nyt tehnyt linjanmuutoksen omassa vaihtoehdossaan. Olette tässä salissa vaatineet moneen kertaan valtion velkaantumisen pysäyttämistä, mutta puoluekokouksen linjapuheessa puheenjohtaja Orpo esitti Suomelle miljardien — siis miljardien — lisävelan ottoa.

Te haluatte alentaa marginaaliveron korkeintaan 50 prosenttiin kaikissa tuloluokissa. Tämä aiheuttaa lähes miljardin vajeen julkiseen talouteen joka vuosi. Tästä yli 700 miljoonaa menisi kaikkein hyvätuloisimmalle kymmenykselle, ja kaikkein suurituloisin prosentti saisi potista lähes 300 miljoonaa. Hyvätuloisin prosentti saisi siis keskimäärin yli kymppitonnin vuodessa enemmän käteen samalla, kun tavalliselle työntekijälle — opettajalle, hoitajalle tai pienyrittäjälle — ei jäisi edes murusia.

Näyttääkin siltä, että velka ei ole kokoomukselle ongelma, kun rahat käytetään hyväntuloisten veronkevennyksiin, mutta hoitojonojen purkamiseen tai koulutukseen sitä ei sovi ottaa. [Timo Heinonen: Teidän aikana hoitojonot pitenevät!]

Arvoisa puhemies! Kuten todettu, turvallisuudesta emme tingi. Puolustusvoimien toimintamenoihin ohjataan kehyskaudella 130—200 miljoonaa, materiaalihankintoihin puolitoista miljardia sekä Rajavartiolaitokselle ja kyberturvallisuuteen merkittäviä panostuksia.

Emme tingi myöskään uuden kasvun eväistä. Tarvitsemme kasvua luomaan työtä ja hyvinvointia, myös tasapainottamaan julkista taloutta, sillä se on keskeinen osa kokonaisturvallisuutta, ja huoli on aiheellinen, aivan kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja to-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

tesi. Tavoite kääntää velkasuhde lasku-uralle korkeasuhdanteessa on tärkeä, ja tässä hallitus myös viime vuonna onnistui.

Tarvitsemme tulevina vuosina menomalttia sekä jatkotoimenpiteitä veropohjan tiivistämiseksi. Liikkumavaraa tulee kohdentaa niille, joihin hintojen nousu pahiten osuu, erityisesti jos valtio voi samalla tukea ostovoiman ja kilpailukyvyn takaavien tuloratkaisujen syntyä työmarkkinoilla. Avainasemassa ovat työllisyys ja tuottavuus.

Valiokunta toteaa mietinnössään, että talouskasvun vahvistamiseksi on tärkeää varmistaa kannustava sekä vakaa ympäristö tki-toiminnalle, vahvistaa osaamis pohjaa ja lisätä kansainvälisten huippuosaajien kiinnostusta. Tähän on helppo yhtyä. Koulutus, osaaminen ja tki-panostukset ovat ainoa kestävä pohja tulevaisuuden hyvinvoinnille.

Arvoisa puhemies! Talouskehitys, vastuu ilmastosta ja turvallisuus, kaikki puoltavat päättävistä etenemistä kohti päästötöntä Suomea. Uudella teknologialla Suomeen syntyy korkean tuottavuuden työtä ja kotimarkkinoistamme tulee kasvualusta uusille vientiyrityksille.

Suomi on tällä hallituskaudella välttänyt konkurssiaallot ja massatyöttömyyden, koska hallituksella on ollut kykyä ja malttia olla tukahduttamatta taloutta väärin kohdennetuilla leikkauslistoilla. [Vilhelm Junnila: Olla tekemättä mitään!] Työllistävää kasvua, investointeja ja osaamista vahvistavalla talouspolitiikalla turvaamme Suomen kriisinsietokykyä myös tulevaisuudessa.

Julkisen talouden suunnitelman vastuulliset linjaukset saavat SDP:n eduskuntaryhmän täyden tuen. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Junnila.

14.52 Vilhelm Junnila ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset kannattivat kehysriihessä linjattuja panostuksia maanpuolustukseen, kyber- ja rajaturvallisuuden sekä ukrainalaisten auttamiseen. Silti hallitus lisäsi jälleen julkisia menoja ilman, että se lainkaan priorisoi muita menojaan tai huomioi julkisen talouden rahoitusasemaa ja budjettitasapainoa. Vakaushjelma on suppea, eikä siinä esitetä tavoitteita tai suunniteltuja toimenpiteitä. Suurin menotason kasvu johtuu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta, jonka vanhojen puolueiden mukaan piti johtaa säästöihin.

Niin ironista kuin se onkin, voi korkea inflaatio lyhyellä aikavälillä jopa laskea valtion velkasuhdetta. Rakenteelliset ongelmat ja holtiton menopolitiikka uhkaavat kuitenkin keskipitkällä aikavälillä ruokkia inflaatiokierrettä, laskea kulutusta ja kansalaisten ostovoimaa ja siten hidastaa talouskasvua. Suomessa on jo kustannusinflaatio, jonka hidastamiseksi hallitus ei ole ryhtynyt minkäänlaisiin toimiin. Tämä voi palkankorotusten, väestön ikääntymisen aiheuttamien kustannusten ja kasvavien korkomenojen vuoksi käynnistää kysynnän putoamiseen johtavan inflaatiokierteen. Heikentynyt luottamus maailmantalouteen ja energian hintojen raju nousupaine vahvistavat kehitystä.

Arvoisa puhemies! Hallituksella on täysin erilainen tilannekuva kuin tavallisella kansalaisella. Kun kotitalouksien välttämättömät menot asumisessa, liikkumisessa ja ruokapöydässä nousevat, mietitään keittiönpöydässä, mistä luovutaan. Valtio ei käytädy kuten kotitaloudet, mutta korkojen noustessa ja verotulojen laskiessa on myös valtion velvollisuus tarkastella menorakennetta ja miettiä, mitkä menot ovat vähemmän tärkeitä. Hallituksen tulee ymmärtää, kuinka suomalaisissa kodeissa nyt kärvistellään. Ulkomaillehan hallitus esiintyy sileäkätisenä. Elpymispaketin ja SURE-tukivälineen kautta on lahjoitettu yli viisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

miljardia euroa, ja kehitysapuun menee toista miljardia. Velanottoa ei siis on, mutta kohde on väärä.

Tärkeintä on huolehtia siitä, että arki suomalaisissa kodeissa jatkuu. Asumiskustannuksista on selvittävä. Töihin on päästävä. Ruokaa on riitettävä. Rikkaat kyllä pärjäävät, ja tukien varassa elävistä huolehditaan, mutta suuri ja hiljainen työssäkäyvä enemmistö ei enää pärjää. Työssäkäyvien maksutaakka kasvaa koko ajan. Työssäkäynti on entistä kannattamattomampaa. Monet miettivät saatavaa hyötyä suhteessa tuilla elämiseen. Tämä on vakava asia.

Työllisyyden kasvukin perustuu taikatemppuun. Nykyisin henkilö lasketaan työlliseksi, kun hän tekee säännöllistä palkkatyötä tunnin viikossa. Siis määräaikaista osa-aikatyötä tekevien määrä kasvaa ja kokoaikatyön kasvuluvut ovat lähes olemattomat. Samaan aikaan sosiaalimenot kasvavat. Työllä ei siis tule toimeen.

Kovatkin veronalennukset polttoaineisiin tai työn tekemiseen tulevat halvemmiksi kuin juoksupäästä väestöä tukiluukulla. Elinkustannuksia alentavia toimia on välttämätöntä tehdä. Energiasokki voi helpottaa ajan myötä, mutta hintakilpailukykyimme heikentyminen veroja alentaneisiin maihin nähden, työttömyys ja konkurssit jättäisivät niin syvän jäljen, ettei siitä ilman itkuja noustaisi.

Hallitukselle on siunaantunut vaikeuksia, joista osa johtuu Rinteen teettämästä ja Marinin toteuttamasta hallitusohjelmasta. Korona ja Venäjä eivät ole hallituksen syytä, mutta se, että taloudellinen liikkumavaramme vastata kriiseihin on näin pieni, on teidän vastuullanne.

Arvoisa hallitus, alentakaa polttoaineveroja, kuten muut EU-maat Ruotsista Saksaan ovat tehneet. Lisätkää omavaraisuutta ja malttakaa vihreän siirtymän kanssa. Jättäkää kunnianhimoksi kutsumanne haihattelu edes hetkelliselle tauolle, jotta tavallinen kansalainen voi selvitä huomista. Opetelkaa myös sanomaan ”ei”, sillä elpymispaketti ei tule jäämään kertaluonteiseksi, vaikka niin kansalaisille seliteltiin. Uudet tukipaketit pyörivät jo valiokuntakäsittelyssä, kuten hyvin tiedätte. Muuttakaa tärkeysjärjestystä ja ajatelkaa suomalaista.

Arvoisa puhemies! Teen vastalauseen 1 mukaisen kannanottoehdotuksen. Perussuomalaisten vastalauseeseen sisältyy 30 lausumaa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Multala.

14.57 **Sari Multala kok** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän julma hyökkäyssota Ukrainassa on kiinnittänyt huomiomme huoltovarmuuteen ja omavaraisuuteen myös Suomessa. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö nosti osana Kultaranta-keskusteluja haastattelussa esiin tärkeän huolen siitä, kuinka talousvaikeudet ovat myös turvallisuusvaikeuksia. ”Meidän taloutemme ei ole pitkään aikaan ollut kummallisessa kunnossa. Siihen pitäisi nyt kovasti kiinnittää huomiota. Nimittäin kaikki nämä talouden räsäykset saattavat iskeä lujaa tavallisiin ihmisiin. Silloin me joudumme turvallisuustekijänä näkemään tällaisen yhteiskunnallisen koheesion, joka on aivan välttämätön ja joka on meidän vahvuutemme, eli pitää kaikki mukana. Tähän olisi nyt korkea aika kiinnittää kovasti huomiota”, sanoi Niinistö.

Kun huolehdimme talouden perustasta, on meillä kykyä kantaa yhteiskunta yli nykyisistä ja tulevista kriiseistä, olipa kyse koronasta, sodasta tai hintojen noususta. Julkisen talouden kestävyysmureneminen murentaa hyvinvointiyhteiskunnan keskeisen peruspilarin:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

kyvyn huolehtia taloudellisesta, sosiaalisesta ja ympäristöllisestä kestävydestä. Se heikentää myös kykyämme tukea ihmisiä taloudellisissa haasteissa kohoavien hintojen edessä. Siksi me kokoomuksessa haluamme puhua taloudesta.

Julkisen talouden suunnitelmassa jatkuvaan velkaantumiseen ei tule muutosta. Velkasuhde jatkaa kasvuaan samalla, kun korkomenot ovat kääntyneet nousuun. Me jaamme presidentin vakavan huolen. Velkaantumiskehityksen kääntämiseksi tarvitsemme suunnitelman. Siksi pyydän kaikkia puolueita kertomaan omat keinonsa ja aikataulun velkaantumisen pysäyttämiseksi. Oletteko valmiita sitoutumaan talouspolitiikan arviointineuvoston ehdotukseen parlamentaarisesta sopimuksesta, joka johtaisi vakaaseen talouteen? Me olemme.

Arvoisa puhemies! Vaalikauden talouspolitiikan kädenjälki alkaa olla selvä, eikä se jälki ole kaunista. Talouden kriisinkestävyyden pohja murenee. Menot eivät ole palautuneet koronaa edeltävälle tasolle vaan jatkavat kasvua uudelta, yhä korkeammalta tasolta. Liikemavara tulevaisuuden kriiseissä vähenee.

Hallitus käyttää perusteena velkaantumiselle koronaa tai sota. On totta, että terveys ja turvallisuus ovat vaatineet mittaviakin panostuksia. Niitä mekin olemme tukeneet ja tuemme. Etla laski juuri, että hallitus on lisännyt menoja peräti 30 miljardilla eurolla vaalikauden aikana. Näistä peräti 11 miljardia on sellaisia, jotka eivät liity koronaan tai sotaan. Kolmasosa menolisäyksistä on siis muita kuin poikkeuksellisista tilanteista johtuvia. Valtion alijäämä on jatkumassa noin 7 miljardin euron suuruisena aina vuoteen 2026 saakka. Ei alijäämä ole 7 miljardia sodan tai koronan takia vaan siksi, ettei hallitus ole toteuttanut lupastaan lopettaa tulevien sukupolvien kustannuksella elämistä. [Kokoomuksesta: Näinhän se on!]

Arvoisa puhemies! Talouden kriisinkestävyyden murenemisen kannalta hallituksen päätös rikkoa budjettikehykset lienee kaikista huolestuttavin. Kehysjärjestelmä on ollut suomalaisten turvana meiltä tuhlailevilta poliitikoilta. Tällä kertaa kehyksiin tehtiin muutuneen turvallisuustilanteen vuoksi poikkeuslauseke. On selvää, että turvallisuustilanteen vaatimat panostukset eivät voi kompastua budjettitekniikkaan. Ne on toteutettava. Poikkeuskirjauksen oikeutus kuitenkin perustuu siihen, että jokainen sen piiriin kuuluva meno on tiukoin kriteerein määriteltävissä turvallisuustilanteen kautta. Nyt näin ei ole. Esimerkiksi varautumisen ministerityöryhmän yli 800 miljoonan euron paketin useita kohtia on mahdotonta nähdä turvallisuustilanteen takia aivan välttämättömiksi.

Arvoisa puhemies! Valtiossa, jossa ihmiset voivat hyvin, tavoitteena on aina auttaa ihmisen jaloilleen ja eteenpäin. Heistä, jotka apua tarvitsevat, pidämme huolta. Veroeuroja tulee lisää, kun talous ja työllisyys kasvavat. Siksi kokoomus on toistuvasti esittänyt noin miljardin veronkevennyksiä ihmisten ostovoiman turvaamiseksi. Siksi olemme esittäneet vaihtoehtobudjeteissamme esimerkiksi koulutuksen pätkärahojen muuttamista pysyviksi. Siksi olemme esittäneet mittavia työllisyysreformia.

Arvoisa hallitus! Velkavetoiselle, valtiokeskeiselle politiikallenne on vaihtoehto, ja se on kokoomuksen ihmiskeskeinen tie, jonka valinnat näkyvät vaihtoehtobudjeteissamme. Eiköhän siis lähdetä yhdessä rakentamaan valtiota, jossa ihmiset voivat hyvin? Hyvinvointien ihmisten toimeliaisuudesta se yhteinen hyvä sitten seuraa.

Arvoisa puhemies! Teen kokoomuksen vastalauseen mukaisen muutosehdotuksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

15.03 Esko Kiviranta kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei ole liioittelua sanoa, että elämme äärihakareita aikoja. Suomalaisten pärjäämisen ja Suomen selviytymisen pitää mennä kaiken muun edelle. Jätetään joutavanpäiväinen politiikointi ja muu rillumareii parempiin aikoihin. Sellainen ei edistä isänmaan asiaa. Yhdessä tässä ollaan ja yhdessä tästä nouseaan.

Arvoisa puhemies! Suomen taloudessa on hyvää ja huonoa. Hyvää on, että historiallisen paljon ihmisiä on töissä. Huonoa ovat velka ja alijäämä, samanaikainen työttömyys ja työntekijäpula, talouden epävarmat näkymät sekä hintojen ja korkojen nousu. Epävarmuus näyttää jatkuvan hamaan tulevaisuuteen. Kukaan ei nimittäin tiedä, kuinka kauan Venäjä jatkaa sotaa. Sodan ja pakotteiden vaikutukset tuntuvat kodeissa ja työpaikoilla.

Arvoisa puhemies! Kansalla on oikeus tietää, millaista politiikkaa puolueet tässä tilanteessa ajavat. Vaatimus kohdistuu etenkin niihin, jotka lupaavat muutosta. Silloin pitää esittää ratkaisuja. Kokoomus, vaihtoehto pöytään — hämmäiset lupaukset ilman konkreettia eivät nyt riitä. Ihmiset taatusti näkevät temppujen läpi: että yhdestä suupielestä arvostelee velanottoa ja toisesta kuitenkin ottaa lisää velkaa. [Timo Heinosen välihuuto] Näinhän kokoomus tekee.

Arvoisa puhemies! Keskustan ja hallituksen linja on kasvun ja työn linja. Talouden kasvu pitää saada jatkumaan ja kestäväksi. Nyt pitää helpottaa etenkin työntekijäpulaa eri aloilla kautta maan. Kun yritykset pärjäävät, Suomi pärjää. Samalla pitkäaikaistyöttömille pitää saada töitä. Ei voi olla hyväksyttävä asioiden tila, että vähintään kymmeniätuhansia ihmisiä on pysyvästi töistä pois.

Suomen pitää olla maa, joka houkuttaa investointeihin ja uuden luomiseen. Tutkimus- ja kehitystoiminta nostaa kasvun luomiseksi välttämätöntä tuottavuutta. Tällä saralla pitää tehdä lisää ratkaisuja.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta ehdottaa mietinnössään lausumaa, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa määrätietoisia toimia julkisen talouden vakauttamiseksi poikkeuksellisten menopaineiden jäljiltä keskittyen erityisesti talouden kasvutekijöiden vahvistamiseen, työllisyysasteen nostamiseen sekä tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen kaikilla sektoreilla. Tässä on kaikki olennainen.

Olisi kuitenkin epärehellistä antaa ymmärtää, että taloutta ei lähitulevaisuudessa jouduta sopeuttamaan. [Timo Heinonen: Tulevat hallitukset hoitavat!] Velkaa on jouduttu ottaamaan niin paljon ja alijäämä on niin iso, että tinkimäänkin joudutaan. Kaikki riippuu siitä, pystymmekö uudistuksiin ja saammeko talouden kasvua aikaan.

Arvoisa puhemies! Eläminen on koko ajan kalliimpaa. Nyt pitää tulla ihmisiä vastaan arjessa pärjäämisessä. Hintojen nousuun pitää vastata ratkaisuilla, jotka ovat vaikuttavimpia, tukevat työssäkäyvien suomalaisten pärjäämistä sekä auttavat niitä ihmisiä, jotka ovat kaikkein tiukimmilla. [Vilhelm Junnila: Perussuomalaisten linja!] Myös mahdollisia veroratkaisuja pitää arvioida tästä lähtökohdasta. Päätösten aika on budjettiriihessä.

Kun suomalaiset pärjäävät, Suomi pärjää. Nyt pitää tehdä hartiavoimin töitä tämän eteen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Holopainen, Mari.

15.08 Mari Holopainen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronapandemian jälkeen alkoi Venäjän järjetön hyökkäyssota Ukrainassa. Kuvat Butšasta ovat julmuudellaan järjestyneet maailmaa. Sota heijastuu myös Suomen talouteen. Poikkeuksel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

lisen korkea inflaatio koettelee, ja hintojen nousu vaikeuttaa monen toimeentuloa. Venäjän hyökkäys nostaa valtiovarainvaliokunnan arvion mukaan Suomen julkisen talouden välttämättömiä menoja yhteensä yli seitsemällä miljardilla eurolla vuosina 2022—2026. Tässä tilanteessa on välttämätöntä tehdä tarpeelliset lisäpanostukset huoltovarmuuteen, puolustukseen, kyberturvallisuuteen ja venäläisestä fossiilisesta energiasta irtautumiseen. Osoitamme Ukrainan tukemiseksi ja sotaa pakenevien ihmisten auttamiseksi resursseja. Euroopan kohtalonkysymys voi olla, miten itsenäisyyttään puolustava maa tulee selviämään.

Arvoisa puhemies! Kehyspoikkeukset ovat olleet perusteltuja. Suomen hallituksen valitsemalle vastuulliselle linjalle on ollut myös vahva tuki. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton kyselyn perusteella yritykset tukevat pakotelinjaa ja antoivat myös Suomen valtionjohdolle hyvän arvosanan kriisin hoidosta kokonaisuutena.

Velkaantuminen vaatii kuitenkin aina harkintaa. Myös poikkeustilanteissa tulee säilyttää maltti ja tarkastella vaikuttavuutta suhteessa muihin menotarpeisiin. Vihreiden mielestä uudistuva elinkeinopolitiikka ja myös tulopuolen tarkastelu ovat kestävän talouden edellytyksiä. Tehdyt rakenteelliset uudistukset, työllisyysasteen koheneminen, koulutusinvestoinnit ja sotaa edeltänyt talouskasvu vähentävät tarvetta menojen leikkauksiin tai verojen korotuksiin. Samaan aikaan haasteemme on, ettei talouskasvu ole kestävän talouden mittari. Tarvitsemme nopeasti verotuksen painopisteen uudistuksen, joka kannustaa työn tekemiseen ja kiertotalouteen ja estää ympäristöhaittoja.

Tällä hetkellä moni punnitsee valintojaan ruokakaupassa. Sosiaaliturvaetuksiin tehdään ylimääräinen indeksikorotus energian ja ruuan hinnannousujen kompensoimiseksi. Äkillinen hintojen nousu tuntuu voimakkaimmin pienituloisten elämässä, joten indeksitarkistus on hyvin tarpeellinen.

Menojen kohdentamisen vaikuttavuus on pidettävä mielessä. Esimerkiksi perussuomalaisten usein esittämän bensaveron alentamisen on arvioitu olevan kansantaloudellisesti tehoton, kallis ja ekologisesti kestämaton tapa yrittää kompensoida hinnannousua. Vastuullinen taloudenpito vaatii aina valintoja, ja valinnat on tehtävä ihmisten hyväksi.

Arvoisa puhemies! Erityisen iloisia olemme siitä, että vahvistamme tieteen ja tutkimuksen rahoitusta ja uhkana olleet leikkaukset eivät toteudu. On kohtalonkysymys, että tämä hallitus on tunnistanut tieteen, tutkimuksen ja innovaatioiden merkityksen Suomen talouden tulevaisuuden keskeisimpänä voimavarana. Kaikkien arvioiden mukaan Suomi tulee tarvitsemaan merkittävästi osaamista ja osaajia. Jo nyt osaajapula vaikuttaa siihen, että työpaikkoja jää syntymättä. Ratkaisuun on kaksi reittiä, koulutus ja työperäinen maahanmuutto, ja molempia tarvitaan. Esimerkiksi Teknologiateollisuus on arvioinut tarvitsevänsä jopa 130 000 ammattilaista seuraavien kymmenen vuoden sisällä.

Arvoisa puhemies! Suomessa osataan luoda kansainvälisesti kilpailukykyisiä ratkaisuja. Startupit ovat tuoneet monia positiivisia vaikutuksia talouteen ja työllisyyteen. Useat korkean teknologian ratkaisut tulevat kasvamaan metsäteollisuuden ja metalliteollisuuden rinnalle ja niitä suuremmiksi vientialoiksi. Elinkeinorakenteen hajautuminen vähentää keskittymisen riskejä. Tieto, osaaminen ja luovuus ovat Suomen tärkeimpiä kilpailutekijöitä. Tavoitteena on, että vuonna 2030 vähintään puolet nuorista aikuisista suorittaa korkeakoulututkinnon. Korkeakoulujen uusien aloituspaikkojen lisääminen on eduskuntakauden tärkeimpiä päätöksiä. Sen vaatima perusrahoitus tulisi turvata, oli tuleva hallituspohja mikä tahansa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Hallitus on tehnyt koulutukseen sekä pysyviä että määräaikaisia lisäpanostuksia. On tärkeää torjua koulujen eriarvoistumiskehitystä.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme järkevää talouspolitiikkaa. 2020-luvulla sen tulisi olla ekologisesti kestävä. [Toimi Kankaanniemi: Siitä olen samaa mieltä!] Nyt näin ei ole, ja aikaa on vain vähän. Ihmiskunta kuluttaa uusiutuvia luonnonvaroja enemmän kuin maapallo kykenee tuottamaan niitä lisää. Suomi kuluttaa oman osuutensa jo noin neljä kuukautta maailman keskiarvoa aiemmin. Vuonna 2026 julkisen talouden suunnitelmakauden päättyessä on myöhäistä muuttaa suuntaa. Jos ilmaston lämpeneminen halutaan rajoittaa noin puoleentoista asteeseen, pitäisi kasvihuonepäästöjen kääntyä laskuun välittömästi. Vihreät ovat valmiita tähän muutokseen, ja kutsumme kaikki puolueet mukaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

15.13 Pia Lohikoski vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2023—26 tehtiin tänä keväänä jälleen poikkeuksellisessa tilanteessa. Onnistuneen koronakriisin aikaisen talouspolitiikan jälkeen edessämme ovat uudet haasteet, jotka liittyvät suurelta osin Venäjän hyökkäyssotaan Ukrainassa. Kehysriihessä tehdyt päätökset koskevat pitkälti varautumista, jota Suomen on nyt pakko tehdä turvallisuusympäristön muututtua radikaalisti. Esimerkiksi huoltovarmuuteen liittyvät toimet ovat välttämättömiä. Itse haluan kiittää panostuksista vihreään siirtymään, joita vasemmistoliitto on vaatinut jo pitkään. Nyt kun venäläisestä fossiilisesta energiasta irtaudutaan vauhdilla, vastaamme samalla myös ilmastokriisiin.

Arvoisa puhemies! Venäjän hyökkäys Ukrainaan on myös antanut uuden sysäyksen hintojen nousulle. Suomen mahdollisuudet vaikuttaa energian ja ruuan hintojen nousun syihin ovat rajalliset. Tärkeää on, että vastauksemme on tarkoin kohdistettu ja tarjoaa tukea sitä eniten tarvitsevalle.

Hallitus on tähän mennessä päättänyt ylimääräisestä kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien korotuksesta. Lisätoimiin on myös varauduttava, ja ehdottaisinkin, että hallituksessa pohdittaisiin mahdollisuutta tehdä indeksitarkastus jatkossa automaattisesti neljä kertaa vuodessa. Lisäksi lapsiperheiden tilannetta tulisi helpottaa sitomalla lapsilisät indeksiin.

Pienituloisin viidesosa suomalaisista käyttää yli puolet käytettävissä olevista tuloistaan ruokaan ja asumiseen. Hallitus on esittänyt, että vastauksena energian hinnannousuun toimeentulotuessa otettaisiin huomioon kasvaneet asumisen kulut. Vuokrat tulevat nousemaan, sillä yksityisillä vuokramarkkinoilla korotus on suurimmassa osassa vuokrasopimuksista sidottu kuluttajahintaindeksiin ja indeksi tulee nousemaan inflaation myötä. Olisi pohdittava, pitäisikö edessä olevaa vuokrien nousua jarruttaa politiikkatoimilla. Vuokralla asuvat ovat pääsääntöisesti pienituloisia ja taloudellisesti vuokranantajaa heikommasa asemassa.

Meidän on lisäksi puututtava pitkällä aikavälillä yhteiskuntamme heikoimmassa asemassa olevien tilannetta vaikeuttavaan rakenteelliseen ongelmaan: perusturvamme tasoa on nostettava pysyvästi, ja sosiaaliturvajärjestelmää on yksinkertaistettava. Yksi vastaus tähän olisi perustulo.

Arvoisa puhemies! Kohdennettu tuki hintojen nousuun vastaamiseksi tulee halvemmaksi kuin viime viikonloppuna oppositiopuolue kokoomuksen ehdottamat yleiset tuloveron alennukset, joiden kustannus olisi miljardiluokkaa ja jotka he mediatietojen mukaan kat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

taisivat velaksi. Silti erityisesti vasemmistolta kysytään aina, mistä rahat. Tarvitsemme oikeudenmukaisia ja varallisuuseroja vähentäviä lisätoimia. Varallisuuserojen kasvuun voitaisiin puuttua esimerkiksi vasemmistoliiton keväällä ehdottamalla miljonääriverolla. Tämä hallitus on edistänyt onneksi myös useita verovälttelyyn puuttuvia hankkeita. Vielä kesken on verohankkeita, kuten arvonnousuvero ja kaivosvero, jotka on vietävä maaliin.

Kuulemme tässä salissa usein vaatimuksia myös vastuullisesta taloudenpidosta. Vastuullista olisikin uudistaa valtion budjetin kehysmenettelyä jatkossa sellaiseksi, että myös tulopuoli otettaisiin kehyksissä huomioon.

Arvoisa puhemies! Kiitän hallitusta monista tulevaisuuteen katsovista kehyspäätöksistä. Koulutuksen ja koulunkäynnin tuen pysyvät lisärahoitukset ovat sekä suomalaisten lasten ja nuorten että koko suomalaisen yhteiskunnan etu. Sama pätee tki-panostuksiin ja tieteen tukemiseen. Suomen Akatemian rahoitus nostetaan ennätystasolle, mikä on tärkeä aiempien hallituskausien leikkauspolitiikan korjausliike. Rakenteilla olevien hyvinvointialueiden rahoituksen riittävästä tasosta tulee huolehtia myös jatkossa, niin että riittävät palvelut voidaan tarjota kaikille, ei vain harvoille. Hoivan, oppimisen ja tieteen edistäminen ovat julkisen talouden tärkeimpiä tehtäviä nyt ja jatkossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Bergqvist.

15.18 **Sandra Bergqvist r** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän vaalikauden viimeisessä julkisen talouden suunnitelmassa näemme selvästi, että olemme yhteiskuntana kohdanneet odottamattomia ulkoisia šokkeja. Ensinnäkin turvallisuuspoliittinen tilanteemme muuttui helmikuun 24. päivä. Toiseksi pandemian jälkiseuraukset ovat monin tavoin jättäneet jälkensä talouteen, mikä näkyy muun muassa hintojen nousuna. Hallituksen vahvan toimintakyvyn ansiosta meillä on turvallisuuteen ja valmiuteen panostava historiallinen paketti, kuitenkin unohtamatta panostuksia Suomen elinvoimaisuuteen, kuten vihreään siirtymään, tutkimukseen, tieteeseen ja koulutukseen. Nämä panostukset tulevat kantamaan hedelmää myös pitkällä aikavälillä.

Ärade talman! Sättet hur vi ser på säkerhet och stabilitet har förändrats efter Rysslands brutala anfall i Ukraina. Den 17 maj fattade riksdagen med en klar majoritet beslut om att Finland ansöker om medlemskap i försvars-alliansen Nato. Det är ett historiskt beslut som på lång sikt maximerar Finlands, Nordens och Östersjöns säkerhet. Svenska riksdagsgruppen och SFP är mycket nöjda över det beslutet.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä haluaa, että yhteiskuntamme on kannustava, että Suomi on kiinnostava sijoitusympäristö ja että maamme yrityksillä on maailman parhaat edellytykset toimia ja tehdä investointipäätöksiä. Tutkimukseen investoimisen tulisi olla houkuttelevaa, koska vain siten löydämme uusia teknologioita ja tulevaisuuden ratkaisuja sekä luomme hyvinvointia. Kaikki eduskuntaryhmät ovat sitoutuneet siihen, että Suomen tavoitteena on tutkimus- ja kehittämismenojen nostaminen neljään prosenttiin maamme bruttokansantuotteesta. Se on kunnianhimoinen tavoite, joka vaatii määrätietoisia toimia. Hallituksen päätös korottaa valtion tutkimus- ja kehitysrahoitusta 350 miljoonalla eurolla ensi vuonna sekä pienten ja keskisuurten yritysten verovähennyksen käyttöönotto vievät meitä selvästi kohti tärkeää yhteistä tavoitettamme, mikä on hyvä. Olemme oikealla tiellä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Ärade talman! Det lönar sig att satsa på barn, unga och kunnande. I själva verket är historien om Finland ett praktexempel på att det lönar sig att investera i folkets kunskapsnivå. Därför är de permanenta satsningarna med 50 miljoner euro i finansieringsbasen för yrkesutbildningen mycket viktiga.

Valtiovarainvaliokunta korostaa, että koronaviruksen vaikutukset tasa-arvoon on otettava huomioon tulevassa talouspolitiikassa. Meidän on aktiivisesti edistettävä tasa-arvoa sekä torjuttava kaikenlaista syrjintää. Tältä osin myös hallituksen tuore tasa-arvopoliittinen selonteko ja sen konkreettiset toimenpide-ehdotukset ovat merkittäviä.

Ärade talman! Våra strukturella utmaningar kvarstår, och även här behöver vi hitta lösningar. Trots att regeringen närmar sig sitt sysselsättningsmål på 75 procent ser vi i svenska riksdagsgruppen det som helt nödvändigt att vi målmedvetet fortsätter strävan efter en högre sysselsättningsgrad så att fler finländare kan få jobb.

Den stigande inflationen har påverkat köpkraften, och därav är tidigareläggningen av indexjusteringen av vissa förmåner betydande för dem med lägst inkomst. Dessutom vet vi att priset på energi och bensin är en allvarlig utmaning för många finländare. SFP och svenska riksdagsgruppen anser att det behövs åtgärder som är effektiva och hållbara och frigör oss från beroendet av rysk olja.

Arvoisa puhemies! Julkisesta taloudesta päättämisessä on aina kyse asioiden punnitsemisesta ja tasapainon löytämisestä. Olemme eläneet poikkeuksellisia aikoja, jotka ovat myös vaatineet vaikeita päätöksiä, mutta ne päätökset ovat olleet tarpeen. Ne ovat olleet vastuullisia ja eteenpäinkatsovia päätöksiä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

15.24 **Sari Essayah kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisen talouden suunnitelma on tänäkin vuonna laadittu kriisin varjossa. Pääministeri Marinin hallituskauden loppu ja seuraavan hallituksen alku ajoittuvat poikkeuksellisen epäselvään kansainväliseen tilanteeseen. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen heijastevaikutukset maailmantalouteen ja euroalueeseen alkavat todella näkyä vasta ensi talven kuluessa.

Suomen valtio velkaantuu tänäkin vuonna reilusti yli kahdeksan miljardia. Koronaan ja turvallisuustilanteen muuttumiseen on toki tarvittu panostuksia ja elvyttävää politiikkaa. Ongelma on, että pohjalla on suuri rakenteellinen alijäämä, jota hidas talouskasvu, kasvava velka-aste ja ikääntyvän väestön palvelutarpeen lisääntyminen pahentavat.

Hallituksen omien julkisen talouden kestävyystavoitteiden ja toimien välillä on ristiriita. Sote-uudistukselta puuttuvat niin rahat kuin hoitohenkilökunta, ja oppivelvollisuuden pidentämisen kustannukset kaatuvat kuntien niskaan. Hallituksen olisi ollut syytä aloittaa sopeutustoimien etsiminen hallituskauden alussa varsin kevyin perustein tehdyistä pysyvistä menonlisäyksistä. Myös työllisyystoimet ovat jääneet vaisuiksi velkaantumisasasteen yhä kiihtyessä. Ilman välittömiä rakenteellisia toimia hyvinvointipalveluilta katoaa rahoituspohja.

Välttämättömien korjausliikkeiden tekeminen ei ole poliittisesti helppoa. Ensi syksynä ei ole vaalibudjettien aika, eikä vappusatasia olisi pitänyt luvata neljä vuotta sittenkään,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

kun kestävyysaasteet olivat jo silloin hyvin tiedossamme. [Ben Zyskowicz: Se on juuri näin!]

Arvoisa puhemies! On silti totta, että pelkillä säästölistoilla emme pärjää. [Ben Zyskowicz: Sekin on näin!] Jos emme saa aikaiseksi kestävä kasvua, joudumme kurjistumisen kierteeseen ja säästämään itseme hengiltä. Kokonaisveroasteen kiristamisellä on taloudellista toimeliaisuutta heikentävä vaikutus. Työllisyystoimien rinnalle tarvitaan vahvaa elinvoimapolitiikkaa: tki-panostusten lisäämistä, houkuttelevampaa investointiympäristöä ja aktiivista elinkeinopolitiikkaa.

Parlamentaarinen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatorahoitusta edistävä työryhmä on jo löytänyt sovun neljän prosentin bkt-tavoitetasosta. Jatkotyönä on nyt varmistaa työn eteneminen yli vaalikausien ja löytää muoto yritysten pysyväälle verokannusteelle.

Tulevaisuuden kasvu perustuu uusiutuviin luonnonvaroihin ja kiertotalouteen sekä uusiutumattomien luonnonvarojen säästeliääseen käyttöön. Maataloutta ja elintarviketuotantoa ei tässäkään sovi unohtaa.

Kestävä kasvu mahdollistaa hyvät julkiset palvelut sekä tulonsiirrot, jotka vähentävät eriarvoisuutta ja rakentavat luottamusta yhteiskunnassa. Tämä olisi nyt enemmän kuin tarpeen, kun perushyödykkeiden kallistuminen voi heilauttaa monenlaisissa elämäntilanteissa olevien taloutta.

Asumiseen ja ruokaan menee yli puolet niiden ihmisten tuloista, jotka kuuluvat pienituloisimpaan viidennekseen. Myös monilapsiset pienituloiset perheet joutuvat koulujen kesälomien alettua entistä suurempaan ahdinkoon. Puolet Suomen 1,6 miljoonasta eläkeläisestä saa eläkettä alle 1 500 euroa kuukaudessa. Monet heistä asuvat vanhoissa öljy- tai sähkölämmitteisissä taloissa, osa maaseudulla julkisen liikenteen ulottumattomissa.

Hallitukselta kuitenkin puuttuu suunnitelma energian hinnannousun aiheuttamalle kotitalouksien ostovoiman nopealle alentumiselle ja inflaatiopaineelle. Näiden liikkumisen ja asumisen hinnannousujen kompensoimista KD esitti jo viime syksyn vaihtoehtobudjetissaan.

KD näkee, että panostukset hyvinvointipolitiikkaan ovat myös investointeja, jotka tuottavat jatkossa säästöjä. Mielenterveysongelmat ja varhaiset työkyvyttömyyseläkkeet ovat miljardien kustannus vuosittain, samoin sairauspoissaolot.

Terapiatakuu, lasten ja nuorten sekä perheiden matalan kynnyksen palvelut, hoitojonojen purkaminen ja varhainen puuttuminen ennaltaehkäisisivät ja säästäisivät raskaammilta toimenpiteiltä. Kaiken kaikkiaan KD:n ajama aktiivinen hyvinvointi-, elinvoima- ja perhepolitiikka rohkaisee perheellistymään, tukee tarvittaessa ja mahdollistaa menestymään. Sitä Suomi tarvitsee nyt.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti pääministeri Marinin hallituksen julkisen talouden suunnitelma ei tarjoa Suomelle vastuullista tietä ja kestävä kasvua. Niinpä esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan kristillisdemokraattien vastalauseen 3 mukainen esitys, joka sisältää myös 17 lausumaesitystä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

15.29 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Olemme rakentaneet julkiseen talouteen velkapommin, joka on kokonaan jäämässä seuraavien sukupolvien hoidettavaksi. Minä en halua toimia näin. Julkisen talouden päätök-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

senteossa tarvitaan nyt vahvaa johtajuutta ja vastuunkantoa. Emme yksinkertaisesti voi jättää näitä ikäviä päätöksiä lapsillemme ja lastenlapsillemme.

Vielä vuosi sitten tässä salissa tuuletettiin, että nyt kannattaa ottaa velkaa, kun sitä vielä maksetaan. Enää ei tuuletella. Velkarahalla on aina hintansa. Valtio lainaa tänä vuonna 30 miljardia euroa, josta 9 miljardia on uutta velkaa. Lainojen korko on nyt 2,3 prosenttia. Eli kun valtio ottaa kymmenen vuoden lainan, joutuu se maksamaan siitä 2,3 prosenttia korkoa, mikä nostaa korkokustannuksia sadoilla miljoonilla, eikä niihin ole varauduttu budjetissa mitenkään. Velkavuori kasvaa, ja korot nousevat. Kaikki nyt varmaan ymmärtävät, että korkoja ei voi maksaa velkarahalla, eli syntyy ketjureaktio, jossa tulevien vuosien suunnitelmilla voi heittää vesilintua.

Kannattaisi kuunnella myös tasavallan presidentti Sauli Niinistön huolia Suomen taloudesta. Niinistö oli valtiovarainministerinä nostamassa Suomea lamasta, eli hän puhuu kokemuksesta. On selvää, että pandemiaan ja Ukrainan sotaan piti reagoida ja ottaa lisää velkaa, mutta eihän se jäänyt siihen. Tämä hallitus lisäsi ensitöikseen pysyviä menoja. Se puhui tulevaisuusinvestoinneista, vaikka oikeasti oli kysymyksessä pysyviä kuluja. Ja kuluja meillä hallitus kyllä osaa lisätä, mutta tulopuoli, saati säästöt, jää tekemättä, ja tätä on jatkunut pian 20 vuotta hallituksissa, vanhoista puolueista mukana olivat mitkä tahansa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Suomen talous on liian pitkään ollut liian heikko. Suomen bruttokansantuote asukasta kohden on Pohjoismaiden pienin. Meillä on eniten velkaa, väestömme on iäkkäin ja työllisyysasteemme on alhaisin. Ruotsin ja Tanskan julkinen velka on 30 prosenttia suhteessa bkt:hen, kun se meillä on yli 60 prosenttia. Näin ei voi jatkua. Velkaantumisen pitää lopettaa, ja velkasuhde on saatava alas, ja on hyvä muistaa, että velkaraha maksaa. Lainojen korko on nyt, niin kuin sanoin, 2,3 prosenttia, ja syksyllä se voi olla jo 4 prosenttia. Jos emme itse tee tarvittavia päätöksiä, tulee joku muu tekemään ne meidän puolestamme. Meidän on tehtävä kaikkemme sen eteen, että säilymme myös taloudellisesti itsenäisenä.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Meiltä puuttuu kokonaan kriisitietoisuus. Viimeisin esimerkki oli kunta-alan tuore palkkaratkaisu. Sopimusta perustellaan kolmen vuoden työrauhalla. Mutta ei ole mitään työrauhaa, kun ei ole mitään sopimusta. Se voidaan avata joko hoitajien tai vientialojen sopimusten selvittyä, ja näin tulee varmasti käymään. Missä muussa markkinataloudessa julkisen puolen palkat toimivat palkkaveturina? Eivät missään. Mikä on se nimi, kun nostetaan eniten julkisen puolen palkkoja ja alennetaan tuloveroja? Se nimi on konkurssi. Hallitus sanoo, ettei se halua puuttua palkkaratkaisuihin, kun ne kuuluvat työmarkkinoille. Hoitajat siirtyvät vuodenvaihteessa hyvinvointialueille, ja valtio maksaa palkat. Voin sanoa ja saatte nähdä, että eduskuntavaalien alla hoitajien palkat eivät enää ole työmarkkinakysymys, vaan hallituksella on sormensa pelissä.

Vanhojen puolueiden vastuu on pelkästään sitä, että ne haluavat säilyttää kannatuksensa. Kaikki hinnat nousevat, ihmisten ostovoima kuihtuu, ja ihmiset köyhtyvät. Tämä meno johtaa keskiluokan kapinaan. Työssäkäyvät suomalaiset ja yrittäjät ovat tämän maan taloudellinen selkäranka, mutta näissä vaiheissa heidänkin mittansa tulee täyteen. Tämä hiljainen enemmistö ajaa autoillaan, maksaa asuntolainansa, käy ruokakaupoissa, vie lapsia harrastuksiin, tekee töitä tai yrittää ja maksaa veronsa.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Yrityksiä pitää pystyä paremmin kannustamaan kasvuun, investointeihin ja palkkaamaan lisää väkeä töihin. Ihmisiä vaikka pitää kannustaa menemään töihin. Työn tekemisen pitää aina olla kannattavaa, ja palkalla pitää aina tulla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

toimeen. Nyt pitää kantaa vastuu ja tehdä myös ikäviä päätöksiä. Tällaista perintöä emme halua lapsillemme jättää.

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi ministeri Saarikko, viisi minuuttia, ja samaan aikaan avaan mahdollisuuden vastauspuheenvuoroille.

15.35 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitos valtiovarainvaliokunnalle tämän kokonaisuuden läpikäymisestä ja perustelluista huomioista sekä salissa käytetyistä ryhmien kommentteista.

Mietinnössään valtiovarainvaliokunta ehdottaa, että eduskunta edellyttäisi hallitukselta neljää toimenpidettä.

Näistä ensimmäinen on julkisen talouden vakauttaminen. Sen mukaan hallituksen tulee jatkaa määrätietoisia toimia julkisen talouden vakauttamiseksi poikkeuksellisten menopaineiden jäljiltä keskittyen erityisesti kestävä talouden kasvutekijöiden vahvistamiseen, työllisyysasteen nostamiseen, tuottavuuteen ja vaikuttavuuden parantamiseen kaikilla sektoreilla. Tämä sopii minulle oikein hyvin — kiitos tästä arviostanne.

Valiokunnan toisen ehdotuksen mukaan hallituksen tulee selvittää ja valmistella nopeutuneen inflaation johdosta tarvittavat toimet kansalaisten toimeentulon ja välttämättömien hyödykkeiden saannin turvaamiseksi. Tämäkin on tervetullut esitys. Hallitushan on tukenut toimeentuloa ja ostovoimaa esimerkiksi etuuksien aikaistetulla indeksikorotuksella ja polttoaineen jakeluvetoisuuden keventämisellä. Viimeksi tällä viikolla olen saanut valtiovarainministeriön virkakunnalta selvityksen lisätoimenpiteiden vaihtoehtoista, jotka puolestaan ovat kansalaisien arkea helpottavia mutta toisaalta valtiontalouden kannalta merkittäviä euroja sisältäviä ehdotuksia. Olen kuitenkin sitä mieltä, että uusia toimeentuloa turvaavia toimia tarvitaan tässä tilanteessa. Niiden on kuitenkin kohdistuttava tehokkaasti ja luotava samalla työllisyyttä ja kasvua.

Kolmas ehdotus liittyy sote-uudistuksen tehokkaaseen toimeenpanoon ja hyvinvointialueiden riittävään rahoitukseen mutta samalla tuottavuuteen ja vaikuttavuuteen. Tässäkin olette asian ytimessä. Hyvinvointialueiden onnistuminen on kriittistä koko julkisen talouden kannalta. Nyt ryhdytään luomaan käytänteitä siitä, mikä on valtion ja hyvinvointialueiden vuoropuhelu, ja omalta osaltani tulen kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että tuottavuus ja vaikuttavuus ovat tässä niille kuuluvassa roolissa esimerkiksi digitaalisuuden ja terveysteknologiain kautta.

Neljäs ja viimeinen valiokunnalta tullut ehdotus liittyy mielenterveyspalveluiden saatavuuteen ja hoitoonpääsyn nopeuttamiseen. Tämän huolen jaan. THL:n selvityksen mukaan lasten ja nuorten mielialaoireet ja ahdistuneisuus ovat lisääntyneet — Venäjän hyökkäykselläkin on varmasti vaikutuksensa —, ja siksi lisätalousarviossahan me jo kohdensimme nimenomaan kouluihin toimia, jotta lasten ja nuorten normaalia arkea voitaisiin turvata.

Sitten, arvoisa puhemies, kokoomuksen vastalause valiokunnan mietintöön on mielenkiintoinen. Te viittaatte Etlan arvioon — joka tuli tässä puheessakin esiin — siitä, miten hallitus on aktiivisin toimin lisännyt velkaantumista Venäjän hyökkäyksen aiheuttamien toimien lisäksi yhteensä 11 miljardilla, eli hallituksen päätökset kriisien ulkopuolelta aiheuttaisivat tällaisen kokonaisen velkapotin. Käydään tämä nyt läpi:

Noin puolet tästä 11 miljardista, jonka nostatte esiin, noin 5,3 miljardia euroa, muodostuu tuloveronkevennyksistä tämän vaalikauden aikana. Taustalla ovat ennen kaikkea an-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

siotuloverotuksen indeksitarkistukset, joihin hallitus on ohjelmassaan sitoutunut. Ymmäränkö siis oikein, että kokoomus olisi jättänyt nämä indeksitarkistukset tekemättä? [Ben Zyskowicz: Ymmärrätte väärin!] Ja ymmäränkö oikein, että kokoomus olisi kiristänyt suomalaisten ansiotuloverotusta yli viidellä miljardilla tässä hintojen nousun tilanteessa? [Ben Zyskowicz: Ymmärrätte väärin! — Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Onneksi hallituksen linja on ollut toinen.

Sitten mittaluokan perusteella Etlan kahden miljardin euron arvio turvallisuusmenoista pitää sisällään vain Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen menot. Ja tätä haluan nyt teiltä erityisesti kysyä — tämä tuli esiin myös lisätalousarvioesityksessä, kun te kritisoitte, että onko täällä oikeita asioita: onko nyt niin, että teidän mielestänne kriittiseen varautumiseen ei kuulunut esimerkiksi tämä maatalouden tukikokonaisuus tai pienituloisten hädästä huolehtiminen nousevien kustannusten keskellä? [Ben Zyskowicz pyytää vastauspuheenvuoroa] Eli te olette siis sitä mieltä, että nämä eivät olleet perusteltuja menoja. Tämä on erittäin tärkeä tieto pienituloisille suomalaisille, maanviljelijöille ja varmasti monelle sellaiselle, joka suomalaisessa yhteiskunnassa parempiosaisenakin huolehtii oikeudenmukaisuudesta. [Timo Heinosen välihuuto]

Ja kun tuosta 11 miljardista lasketaan pois veronkevennykset ja aidosti kokonaan tämä varautuminen, merkittävä jäljelle jäävä kokonaisuus ovat tulevaisuusinvestoinnit, sote-keskusten kehitystyö ja erityisesti edustaja Multalan esillä pitämät ja teidänkin peräänkuultamanne varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmat. Nytkö te vastustatte niitäkin? [Sari Multalan välihuuto — Timo Heinonen: Ei!]

Lisäksi, kun te nostitte esiin nyt tämän velkaantumisen kaiken kaikkiaan, haluan nyt sanoa, että teidän omassa puolueohjelmassannehan te ette edes itse tavoittele tätä velkaantumisen hillintää seuraavalla vaalikaudella vaan vasta vuonna 2030, ja meidän laskujemme mukaan teidän ohjelmassanne, mistä Kalajoella puheenjohtajanne Orpo esitteli monia hyviä asioita, oli 30 uutta menokohdetta eikä yhtään leikkaukshotetta. Samaa pitää sisällään edustaja Harkimon puheenvuoro: paljon hyvää analyysiä vaativasta tilanteesta, myös keskiluokasta, jonka monin tavoin allekirjoitan, muttei ainuttakaan toimea. Mitä nämä kovat puheet velasta ja leikkauksista todella pitävät sisällään, arvoisa oppositio? [Vastauspuheenvuoropyyntöjä kokoomuksen ryhmästä]

Puhemies Matti Vanhanen: Minuutin vastauspuheenvuoro, edustaja Koskinen, Johannes.

15.40 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän valtiovarainministeri Saarikkoa positiivisesta suhtautumisesta näihin ponsiin, joita valtiovarainvaliokunta esitti. Toivottavasti, ja todennäköisestikin, eduskunta hyväksyy ne koko eduskunnan kannaksi.

Tuo kokoomuksen linja on tosiaan mielenkiintoinen. Ensimmäisen kerran todella kaipasin, että olisi ollut suora lähetys tuolta kokoomuksen puoluekokouksesta, kun olisin mielenkiinnolla kuunnellut, [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] että kun siellä puheenjohtaja Orpo tai muut kollegat pitivät näitä esityksiään, niin huusiko edustaja Zyskowicz joka väliin ”velaksi”, ”velaksi”, kun tulivat ne kymmenet uudet menokohteet. [Naurua — Välihuutoja — Jukka Gustafsson: Oliko hän paikalla?] Tämä jäi askarruttamaan.

Kyllä ylipäänsäkin talouspoliittinen keskustelu on viime aikoina ollut sellaista, että heitetään todella monia vaatimuksia sekä inflaation torjumiseksi uusien menokohteiden puo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

lella että sitten hyvin jyrkkiä vaatimuksia, että pitää velkaantuminen heti katkaista. Samassa puheenvuorossa saatetaan täysin ristiriitaisia vaatimuksia esittää. Varmasti onkin aika tasapainoisemmin katsoa, mikä se kestävä linja talouden tasapainottamiseksi on. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

15.41 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Minä kyllä pidän valtiovarainministerin tiukasta puheesta. Valitettavasti, kuten muista hallituspuolueista on kuultu, täällä ne miljardit ovat pieniä rahoja, ja sikäli tietenkin tämänkin tiukka puhe on enemmän kuumaa ilmaa kuin mitään muuta.

No, mikäli hallituskauden alussa te olisitte päättäneet panna menot tärkeysjärjestykseen ja karsia turhasta, ehkä tässäkin tilanteessa meidän olisi helpompi Suomea vastata kansalaisten huoliin nousseiden ja entisestään nousevien hintojen kanssa. Useat muut maat ovat kyenneet laskemaan polttoaineiden ja muiden välttämättömyyshyödykkeiden hintoja, ja hyvä taloudenpito mielestäni tarkoittaa juuri sitä, että myös poikkeuksellisissa ja akuuteissa oloissa valtio kykenee reagoimaan niihin eteen tuleviin ongelmiin — sillä on liikkumavaraa esimerkiksi laskea polttoaineveroa. Suomella sitä ei ole, ja tästä saamme kiittää hollitonta taloudenpitoa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Multala.

15.43 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aiempina vuosina ja tälle vuodelle — ja tulemme tekemään saman myös ensi vuodelle — kokoomuksen politiikkavaihtoehto on kuvattu vaihtoehtobudjeteissamme yksityiskohtaisesti. Siinä esitetään keinot menokasvun taistamiseen kahdella miljardilla, mittavia veronkevennyksiä ansiotuloerotukseen ihmisten ostovoiman parantamiseksi sekä toimia valtion velkaantumisen taistamiseksi 1,5 miljardilla eurolla.

En ole esittänyt puheessani eikä kokoomus ole esittänyt, että velkaantuminen pitää lopettaa heti. Ymmärrämme, että se on liian haastava tavoite, mutta pitää olla polku ja suunnitelma. Sitä ei hallituksen kehysuunnitelma nyt sisällä. Velkaantuminen jatkuu, oliko se vuoteen 26, seitsemän miljardin vuositahtia näillä luvuilla, ja nyt olemme jo kuulleet, että valtion korkomenot ovat nousseet viimeisen puolen vuoden aikana nopeammin kuin mitä sisältyy tähän julkisen talouden suunnitelmaan. Se huolestuttaa meitä, ja toivomme, että myös hallituspuolueet ottavat tämän nyt tosissaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

15.44 **Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! [Timo Heinonen: Puhutaankohan kokoomuksesta?] Ministeri Saarikko oli hienotunteinen, kun hän puhui tuosta edustaja Orpon Kalajoen puheesta, kun hän sanoi, että siellä oli 30 menolisäystä ja veronkevennystä. Niitä oli tietävästi 31. [Naurua] Ja tosiaan, mistäs muusta kuin velkarahasta ne rahoitettaisiin. On vastuutonta puhetta ja kansan aliarvioimista, hyvä kokoomus, kun esitätte tämänkaltaisia. Pitää olla johdonmukainen ja tarkastella asioita realistisesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

15.45 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, kun ymmärrän, että kaikki olemme huolissamme hintojen nousun vaikutuksesta suomalaisten elämän sietokykyyn tässä ja nyt, tänä kesänä, ja kun, valtiovarainministeri, tekin olette vihjaillut palkkaverokevennyksistä — ja itse asiassa jopa sosiaalidemokraateilla tuntui olevan palkkaverokevennyksien harkintaan mahdollistavia puheenvuoroja — niin miksi ette tee niitä nyt heti? Miksi emme päättä niistä kesäkuussa ja tee voimaan niitä jo kesällä, jos tämä on yhteinen näkemyksemme, että palkkaverojen keventäminen on vähiten inflaatiokierrettä ruokkiva tapa tuoda heti ostovoimaa suomalaisille?

Sitten, useat toverit ja ystävät täällä salissa, kannattaa lukea mediasta muutakin kuin otsikot. Olemme selkeästi myös mediajutuissa Kalajoelta kertoneet, että vaihtoehtobudjettimme ovat voimassa, kuten edustaja Multala sanoi. Meillä on olemassa myös säästölistat, ne kannattaa tehdä vuosibudjeteissa. Ja se, että ruvetaan tekemään härkästä siitä, teemmekö leikkauksia kesken vuoden vai vasta vuodenvaihteessa, on silmänkääntötempu. Kysynkin: missä valtionvarainministerin omat säästökohteet ovat niin erityistalousalueille kuin palkkaverokevennyksille, joita itsekin olette tukenut?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lindtman.

15.46 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viikkotolkulla, voi sanoa, vuositolkulla kokoomus on tässä salissa vaatinut hallitusta lopettamaan velkaantumisen, ja nyt viikonloppuna kuulimme suuria uutisia, kun linjapuheessaan puheenjohtaja Orpo esittämättä mitään rahoituskohteita ehdotti miljardiluokan veronalennuksia. Ryhmäpuheenjohtaja Mykkästä kiitän rehellisyydestä, koska hän Helsingin Sanomien tietojen mukaan myönsi, että nämä kokoomuksen veronkevennykset on vähintäänkin osin rahoitettava lisävelkaantumisella. [Kai Mykkänen pyytää vastauspuheenvuoroa] Tämä tarkoittaa sitä, että kokoomus on hiukan tarkistanut kantaansa velkaantumiseen. Nyt näissä Orpon uusissa puheissa miljardien ja miljardien lisävelkaantuminen hyväksytään vaalikauden aikana mutta sillä erotuksella, että se kohdistuu veronkevennyksiin marginaaliveroa alentamalla, eli kaikkein hyvätuloisimmille on luvassa jättipotti velkarahalla. Siihen kokoomus hyväksyy velkaantumisen, ei hoitojonojen purkamiseen tai koulujen kehittämiseen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

15.47 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tehdäänpä tämä nyt harvinaisen selväksi. Meidän vaihtoehtobudjettimme linja säästöineen on voimassa. Syksyllä tietenkin teemme uuden vaihtoehtobudjetin päivitettyillä luvuilla. Kysymys, josta jotkut mediat ovat otsikoineet tavalla, jonka Lindtman on lukenut niin, että veronkevennykset tarkoittaisivat velanottoa, syntyy siitä, tekisimmekö kesken vuoden säästöjä, kun me esitämme, että tämä palkkaveron kevennys tehtäisiin nyt kesken vuoden, koska se suomalaisten hätä on päällä nyt. Ei kannata kesken vuoden ruveta budjetin menoja vääntämään toiseen asentoon, vaan se kannattaa tehdä vuodenvaihteessa tapahtuvalla budjetilla. Tämä ei ole merkityksellisen kokoinen asia budjetin ja kehyksen miljardien kokonaisuudessa. Verojen ja veroluonteisten maksujen summa on kasvanut itse asiassa 15 miljardia euroa vuodesta 2020, ja silti velkaantuminen vain jatkuu. Kyllä tämä on menojen kasvusta.

Ilmeisesti valtiovarainministeri ei löydä yhtään kriittisen tarkastelun paikkaa siinä 11 miljardin menolisäyksessä, jonka koronan ja maanpuolustusmenojen lisäksi hallitus on te-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

kemässä. Ja on kyllä erikoista, että sinne viedään sellaisia menoja, jotka vuosi sitten kaikkien mielestä olisivat olleet kehysmenoja, mutta nyt niitä ei lasketa kehykseen. Tämä on haastava perintö valtiovarainministerille hänen seuraajiaan ajatellen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

15.49 Arto Pirttilahti kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse ollut kahdessa parlamentaarisessa työryhmässä mukana, Liikenne 12- ja sitten tki-työryhmässä, ja olisi erinomaisen mielenkiintoinen työryhmä, jos me parlamentaarisesti oikeasti lähdetäisiin katsomaan valtiontaloutta porukalla, mitä tässä esitettiin. Siinä olisi todella hauska nähdä, kun otettaisiin ne kaikki paperit auki pöydälle ja oikeasti laskettaisiin, mitä sieltä kunkin esityksestä sitten lopulta löytyy.

Tässä oli erinomaisia esityksiä myös valtiovarainvaliokunnan mietinnössä kestävästä kasvun vahvistamiseen. Näen, että juurikin tämä tki-toiminta on hyvä, pitkäjänteinen työ.

Toinen, mikä on tämä Liikenne 12: olen siitä vähän huolissani, että tämän suunnitelman ja rahojen linjaukseen meillä ei ole rahoitusta.

Vielä kolmantena asiana ehkä hyvinvointialueitten osalta: pitäisi myös muistaa pelastustoimen ja myös vapaaehtoisten sopimuspalokuntienkin roolin olevan olemassa siellä.

Kaikkienensahan tämä näyttää hyvältä, mutta kaikkienensa tuen tätä näkemystä, että tehtäisiin yli hallituskausien olevaa ohjelmaa myös.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Savio.

15.50 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen ratkaisu miltei ongelmaan kuin ongelmaan on ollut menojen kasvattaminen, ja osa näistä menolisäyksistä on ollut tarpeellisia; esimerkiksi kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvää lisärahoitusta kannatetaan yli puoluerajojen.

Mutta, arvoisa puhemies, monia muita velalla rahoitettavia menoeriä on tarkasteltava kriittisemmin, ja pieni ja yksittäinen mutta kuvaava esimerkki saavutetuista eduista on Suomi—Venäjä-seuran vuosittainen noin miljoonan euron valtiontuki, joka on lähes puolet kaikkien ystävyysseurojen tukipotista. Sitä olisi hyvä tarkastella uudelleen.

Kokoluokaltaan aivan toinen ongelma on keskeneräisenä läpi runnottu sote-uudistus, joka asiantuntijoiden mukaan alkaa tuottaa kustannussäästöjä vasta ensi vuosikymmenellä, jos koskaan. Täytyy muistaa, että tästä uudistuksesta on vastuussa koko hallitus mutta erityisesti valtiovarainministeripuolue keskusta.

Kysynkin ministeriltä: missä ovat konkreettiset suunnitelmat velkaantumiskiirteen oikaisemiseksi, minkä seuraava hallitus joutuu väistämättä tekemään, vai onko sen peruutettava koko sote-uudistus?

Puhemies Matti Vanhanen: Holopainen, Mari.

15.51 Mari Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aika vähän tässä salissa on tänäänkin puhuttu siitä, kuinka tiukka aikaikkuna meillä on ilmastokriisin ja luontokadon ratkaisemiseksi. Perussuomalaisen silmissä vilisevät miljardit, kun kyse on tehottomiksi arvioiduista tukimalleista, esimerkiksi bensaveron laskemisesta, jonka pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

heenjohtaja Purraakin tässä taas toisti. [Riikka Purran välihuuto] Me haluamme löytää keinoja ohjata tukea ihmisille vaikuttavasti.

Kysynkin, mistä löytyy se rohkeus tehdä muutoksia, kun välillä tässä eduskunnassa tuntuu, että ihan pienimmätkin muutokset esimerkiksi metsäpolitiikkaan on aika hankala saada läpi, ja kuitenkin hallitus on kiinnostunut siitä, miten luontopääomaa arvotetaan paremmin. Meidän täytyy tehdä aika isoja muutoksia talouspolitiikkaan hyvin nopeasti. Kysynkin: mistä löytyy se rohkeus tehdä niitä muutoksia, jotka myös parantavat meidän jalostusarvoa parhaimmassa tapauksessa?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Essayah.

15.52 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri täällä vaati oppositiolta vaihtoehtoja ja toisaalta kertoi, että on sitten VM:n virkamiehiltä pyytänyt listoja toimenpiteistä, joilla voisi auttaa kotitalouksia. No, kristillisdemokraattien viime syksyn vaihtoehtobudjettia kannattaa katsoa, koska sieltä löytyy molempia.

Ensinnäkin meidän vaihtoehtobudjettimme ottaa miljardin vähemmän velkaa, eli olemme taivuttamassa tätä velkaantumispolkua nopeammin kuin hallitus. Silti siellä on hoitovelan purkuun, hoitajien palkkauksiin esitetty puoli miljardia, sieltä löytyy vanhustenhoidon, terapiatakuuseen, työpajatoimintaan, omaishoidon verovapauteen — sieltä löytyy hyviä, hyviä kohteita.

Mutta erityisesti asia, jonka osalta toivon, että hallitus ottaisi sen harkittavaksi, kun mietitään, mikä auttaisi nyt näissä tilanteissa työllistymään, madaltamaan työllistämisen kynnystä ja toisaalta auttamaan kotitalouksia, on työttömyysturvan suojaosan nosto. Miksi hallitus katkaisi tämän suojaosan noston viime joulukuun? Tämä olisi vasemmistohallitukselle erittäin sopiva toimenpide, joka oikeasti auttaisi monien ihmisten kohdalla, madaltaisi työllistämisen kynnystä. Suosittelen, että hallitus ottaisi tämän KD:n jo viime syksynä esittämän toimenpiteen käyttöönsä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

15.54 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen puheessa sanottiin, että tarvitaan suunnitelma talouden suunnan kääntämiseksi. Kokoomuksen suunnitelma merkitsee leikkauksia köyhille ja veronalennuksia rikkaille — veronalennuksia, jotka kokoomus kattaisi velaksi, kuten olemme kuulleet. Samalla se heikentäisi julkista taloutta. Kokoomus myös sanoi, että hallitus on käyttänyt 11 miljardia euroa muuhun kuin kriisien hoitoon. Mutta hallitus ei olekaan lamaantunut kriiseistä vaan on toteuttanut esimerkiksi sote-uudistuksen ja oppivelvollisuuden laajentamisen. Nämä ovat investointeja terveyteen ja osaamiseen eli hyvinvointiin ja työllisyyteen. Kokoomus puolestaan kannattaa kalliita ja eriarvoisuutta lisääviä toimia huolellisesti kohdennettujen ratkaisujen sijaan. Tätä on kokoomuksen ihmiskeskeinen tie: toiset ihmiset vain ovat keskeisempiä kuin toiset. [Timo Heinonen: Ei mene läpi edes Kansan Uutisissa! — Ben Zyskowitz: Ei edes Keravan Sanomissa!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harkimo.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

15.55 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Tämä ei ole kritiikkiä, tämä on kysymys valtiovarainministerille, koska korot ovat nousseet. Tänä Valtiokonttori ilmoitti, että jos otetaan velkaa tänään, niin se on 2,3 prosenttia, ja jos se tätä vauhtia nousee, niin se voi olla syksyllä 4 prosenttia, eli se voi tarkoittaa noin puoli miljardia lisäkuluja tälle vuodelle. Miten te meinaatte kattaa tällaiset kulut? Meinaatteko ottaa lisää velkaa vai meinaatteko säästää jostain?

Toinen asia on se, että kun nämä korot nousevat tätä vauhtia, niin esimerkiksi Italia tulee olemaan konkurssin partaalla ihan nopeasti. Ja Euroopan keskuspankki on tänään ilmoittanut, että he tulevat tekemään erilaisia instrumentteja pelastaakseen Italian. Meinaako Suomi olla niissä mukana?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Viitanen.

15.55 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minäkin hieman hämmennyin ja heristelin korviani kovasti, kun Kalajoen suuri uutinen sieltä kaikui. Eli se on tietenkin ison uutisen paikka, [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] kun kokoomus kaiken tämän jälkeen, mitä tässä ollaan kuunneltu viimeiset kolme vuotta, tarkistaa omaa velkalinjaansa ja nyt kokoomus on todella todetusti valmis ottamaan lisää velkaa. Tietenkin tässä on huomattava se, että kokoomuksen mielestä lisää velkaa voi ottaa siis kaikkein hyvätuloisimpien veronkevennyksiin. Teidän esittämänne linja tarkoittaa miljardiluokan lisävelkaa kaikkein suurituloisimpien veronkevennysten hyväksi. Onko, arvoisa kokoomus, tai onko, ministeri Saarikko, teidän mielestänne niin, että se porukka, joka kaikkein eniten kärsii tästä hintojen rajusta noususta ja tästä tilanteesta ja jolla on vaikeinta arjessaan, on todellakin se suurituloisin prosentti?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

15.57 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärsin, että silloin teidän aikanaan keskustan puoluekokoukset olivat suuria kansanjuhlia, mutta nyt jäin miettimään, kuinka tylsiä nämä keskustan puoluekokoukset ovat, kun tekin, puheenjohtaja, ministeri Saarikko, olette ehtinyt seurata vain kokoomuksen puoluekokousta. Mutta olette te yhden puheen siellä pitänyt, ja siinä toteatte: ”Valtavirtaistumassa on ajattelu, jossa hyvinvointi voidaan muka rakentaa velkaeurojen varaan. Ei voida.” Ministeri Saarikko, te ministerinä tämän vasemmistohallituksen pönkäpuolueena rakennatte kaiken velan varaan. Arvoisa valtiovarainministeri Saarikko, ilman keskustaa ei olisi tätä vasemmistohallitusta eikä sen töräilevää ja vastuutonta talouspolitiikkaa. [Ben Zyskowitz: Näin se on! — Jukka Gustafsson: No niin! Voi voi!]

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

15.58 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kiitän siitä, että valtiovarainvaliokunnassa kokoomus vastalauseessaan antaa hyväksynnän sille, että tämä tilanne tänäkin keväänä on ollut niin poikkeuksellinen, ei enää koronasta vaan sodasta johtuen, että kehyspoikkeuslausekkeelle on mielestänne ollut hyvät perusteet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

En ota kantaa nyt esityksiinne veronkevennyksistä, koska en aivan varsinaisesti vielä ole edes ymmärtänyt, mitä ne tarkoittaisivat, milloin ja millä mittakaavalla. Sen tunnistan jo vanhastaan, että teillä painopiste on ilman muuta kaikkein hyväosaisimmissa. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Ehkä enemmän haluan keskittyä puheenvuorossani siihen, hyvä kokoomus, että te esitte todella 31 — meidän laskujemme mukaan, olemme lukee neet puheen jälkikäteen kirjoitettuna — uutta menolisäystä ettekä yhtään menoleikkausta. Ja se olisi ihan ymmärrettävää, jos tämä on se linja, jota te olisitte täällä tähän asti edustaneet, mutta toisin kuin juuri äskeinen edustaja Heinosen puheenvuoro, jonka olen kuullut monta kertaa ennenkin — voisitte keksiä jotakin uutta, sanon suoraan — [Timo Heinosen välihuuto] voisi sopia kuitenkin [Puhemies koputtaa] paljon paremmin, että jos te kritisoitte hallitusta velkaantumisesta, niin tehkää edes yksi esitys, millä te itse aiotte tätä velkaantumista [Puhemies: Kiitos!] hillitä sen sijaan, että teette 30 uutta menolisäystä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Aika. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

15.59 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Me olemme joka ainoa syksy vaihtoehtobudjetissa esittäneet konkreettiset toimenpiteet siihen, miten tämän maan taloutta hoidettaisiin vastuullisesti: miten velkaantuminen taitettaisiin, miten työllisyyteen panostettaisiin, miten yrittäjyyteen panostettaisiin. Ne ovat niitä toimia, joista myös te tässä teidän puoluekokouspuheessanne piditte varsin kannatettavia, hyviä puheenvuoroja, mutta teidän puheenne, ministeri Saarikko, eivät näytä nyt kuitenkaan muuttuvan tässä valta-asemassa teoiksi. Tässä puheessa on paljon hyviä sisältöjä yrittäjyydestä, työllisyydestä, velkaantumisen taittamisesta, mutta te toimitte valtiovarainministerinä täysin päinvastoin. Te toimitte juuri sillä tavalla, mihin te tässä viittasitte, että on valtavirtaistumassa ajattelu, jossa hyvinvointi voidaan muka rakentaa velkaeurojen varaan, ja puheessa te totesitte, että ei voida. [Puhemies koputtaa] Mutta kun toimisittekin vielä niin ettekä rakentaisi kaikkea...

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.00 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totean vain lyhyesti edustaja Heinosen jatkuviin syytöksiin, että työllisyysaste on Suomessa historiallisen korkealla tämän hallituksen aikana [Timo Heinosen välihuuto] ja, edustaja Heinonen, tämä hallitus ei voinut valita sotaa eikä koronaa osakseen. Siksi kävin tarkkaan läpi esittämämme 11 miljardin ylimääräisen velkaosuuden, joka piti sisällään yli puolet siitä veronkevennyksiä. Ja yhä haastan teitä, ja siksi en ota selvää teidän veronkevennykslinjasta, onko se nyt ollut jonkinlainen ongelma, [Timo Heinonen: No ei tietenkään!] että me olemme tehneet nämä indeksitarkistukset veroihin ja siksi olemme kerryttäneet tällaisen summan. Tämä mietityttää minua paljon. Jos kritisoi voimakkaasti hallitusta, niin meillä on oikeus sanoa takaisin. Te olette nyt suuressa vastuussa perustelemaan, mikä teidän velkalinjanne toden totta sisällöllisesti oikeastaan onkaan aikana, jolloin työllisyys on historiallisen korkealla. Kyllä, siitä olen ehdottoman samaa mieltä, että työllisyyttä pitää pystyä entisestään kohentamaan, ja kyllä, olen sitoutunut koko Suomen alueiden elinvoiman nostamiseen mutta myös siihen, että näin poikkeuksellisen inflaation aikana [Puhemies koputtaa] me pidämme kaikkein pienituloisimmista huolta. Siinä olette vaihtaneet linjaanne viikonlopun perusteella. Tästäkin iloitsen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.01 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minullakin on ollut vaikeaa saada selvää kokoomuksen verolinjasta, mutta nyt viikonloppuna siihen tuli selvennystä. Sitaatti Orpon linjapuheesta: "On oikeudenmukaista, että se, joka rahat tienaa, saa niistä enemmän kuin verottaja. Siksi kokoomus lupaa keventää työn ja eläkkeiden verotusta miljardilla." Eli jotta marginaalivero saadaan 50 prosenttiin — mistä siis eniten hyötyy rikkain prosentti, jonka keskimääräiset vuositulot ovat 280 000 vuodessa, jotta he saavat keskimäärin tällaisen 10 000 euron jättipotin vuodessa veronkevennyksiä — kokoomus on valmis tekemään velkarahalla, miljardiluokan uudella velkarahalla, veronkevennykset. Ja kun Mykkänen tässä äsken perusteli, että kysymys on siitä, milloin te ajoittaisitte nämä leikkaukset voimaan, niin uusi linjaus oli myös Helsingin Sanomien tietojen mukaan se, että Petteri Orpo sanoo tukevansa hallituksen ratkaisua [Puhemies koputtaa] korottaa sosiaalietuuksia. [Sari Multalan välihuuto] Vielä maaliskuussa Orpo vastusti.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mykkänen, olkaa hyvä.

16.02 **Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä välillä ohipuhumisen ja väärinymmärtämisen määrä on senkaltaista, että jos olisimme missä tahansa muussa huoneessa kuin tässä, niin varmaan olisimme jo kaikki yhteisellä linjalla tosiasioista.

Ensinnäkin se meidän palkkaveromallimme on sinänsä hyvin yksinkertainen, esitetty monta kertaa vaihtoehtobudjetissa: tasaisesti kaikissa tuloluokissa palkan verotusta alas. Käytännössä sillä miljardilla mittaluokassa noin yhden prosenttiyksikön jokainen suomalainen voisi laskea bruttopalkastaan enemmän itselleen saavan. Keskituloiselle tarkoittaisi satoja euroja tämän vuoden aikana jo se, että heinäkuusta loppuvuosi voimaan.

Kokoomus on myös sitä mieltä, kuten Orpon linjapuheesta käy ilmi, että jokaisen tulisi olla oikeutettu vähintään puolet lisätyöstään saamaan, mutta nämä tavoitteet eivät ole samassa yhteydessä toistensa kanssa. Meidän vaihtoehtobudjetissamme on priorisoitu tasaisesti tuloluokkiin tehtävät kevennykset, ja se on [Puhemies koputtaa] se meidän miljardi, se työmiljardi. [Puhemies: Kiitoksia!] Tämä on selvä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

16.04 **Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Kyllä meidän täytyisi saada tähän Suomeen sellainen palkan ostovoiman palauttamisohjelma, mikä voisi koostua vaikka kolmesta osatekijästä: kolmasosa polttoaineitten, sähkön, asumisen hinnoalennuksia, kolmasosa työtulovähennyksien asteikkoja, ja sitten toivon mukaan työehtosopimuksissa päästäisiin sen kolmasosan osalta sopimukseen — siihen olisi hyvä toive. Miksi näin? Sen takia, koska meidän täytyisi pelastaa keskiluokka, koska inflaatio on edelleen kiihtymässä.

Jos me katsotaan tämän päivän EKP:n hätäkokousta, niin Italian velanhoitokustannukset ovat lähtemässä taas käsistä. On odotettavissa, että tulee uusia tukiohjelmia. Tämä on jokakesäinen ilmiö tästä eteenpäin. PEPP-ohjelmaa kenties jatketaan uudestaan, tai tulee joku uusi suunnattu osto-ohjelma, ja tuet monesti on suunnattava myöskin vahvoille mail-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

le. Tämä johtaa siihen, että EKP:n ainut mahdollisuus on setelipaino, mikä johtaa [Puhemies koputtaa] kasvaneeseen inflaatioon.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

16.05 Joonas Könttä kesk (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ne leikkauslistat ainakin viime syksynä vielä olivat voimassa, en tiedä, ovatko ne enää voimassa kokoomuksella, mutta silloin teidän esityksenne oli, että leikataan ansiosidonnaisesta työttömyysturvasta, työmarkkinatuesta, asumistuesta ja toimeentulotuesta. En tiedä siis, onko se teidän vaihtoehtobudjettinne nyt voimassa vai eikö se ole, mutta jos se on voimassa, niin silloin te olette leikkaamassa kaikista heikompiosaisilta suomalaisilta, jotka kärsivät tästä taloustilanteesta kaikista eniten, ja jos siihen lisätään nämä 31 menoerää, joita te esitte Kalajoella, niin kyllä on ihan validi se kysymys, millä ihmeellä te tämän rahoitate. Velkarahalla ilmeisesti, joten se puhe siitä, että kokoomuksen talouspolitiikka olisi niin uskottavaa, että velkaantuminen päättyisi aiemmin, on ihan höpöhöpöpuhetta. Sen voi jokainen todistaa, mutta totta kai te voitte vielä korjata, onko teidän vaihtoehtobudjettinne voimassa vai ei ja onko tuo teidän 31 kohdan [Kai Mykkäsen välihuuto] joulupukin toivomuslistanne voimassa vai ei.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

16.06 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Meillä on kustannusinflaatio. Perussuomalaiset ratkaisut siihen ovat alentaa polttoaineverotusta, kohdistaa energiatukea, alentaa työn verotusta ja kasvattaa työtulon vähennystä. Hallitus pystyisi samaan, jos se priorisoisi menoja välttämättömiin, tarpeellisiin ja vähemmän tarpeellisiin.

Täällä puhuttiin aiemmin työllisyydestä, ja palaan tähän taikuri Lindtmanin työllisyys-temppuun: [Antti Lindtman: No niin!] siis yksi tunti viikossa riittää kaunistamaan työllisyysluvut, joilla te täällä retostelette.

Mennäänkin sitten suoraan vihreiden Holopaisen hokkuspokkusmalliin: [Antti Lindtmanin välihuuto] Sehän menee niin, että meillä on 500 miljoonan ihmisen sisämarkkina. Sieltä tulee tänne koulutettua työvoimaa, joka poistuu maasta, koska palkkataso ja verotus eivät kohtaa. Sitten rahdataan EU- ja ETA-alueiden ulkopuolelta Suomeen näitä kouluttamattomia, jotka jäävät tänne kahden vuoden oleskeluluvan jälkeen tai kolmen vuoden jälkeen. He jäävät julkisten tukien varaan. [Puhemies koputtaa] Tämä johtaa siihen, että sosiaalimenot kasvavat. [Puhemies: Kiitoksia!] Tämä on punavihreä työllisyysmalli.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Suomela, olkaa hyvä. [Antti Lindtman: Mikäs se Halla-ahon malli oli?]

16.07 Iris Suomela vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä koronaviruksen ja Ukrainan sodan aiheuttamasta rajusta talouden tilanteesta kärsivät kaikista eniten pienituloisimmat suomalaiset, ja siksi kaikkien ehdotusten kohdalla pitää kysyä, miten ne auttavat kaikista pienituloisimpia. Kiitän edustaja Essayahia erinomaisesta ideasta, tästä työttömyysetuuden suojaosan korottamisesta. Sehän auttaa juuri pienituloisia. Perussuomalaisten ehdotuksista vastaavaa ei oikein löydy. Kokoomus, kun kerran vaihtoehtobudjetti on voimassa — juuri kuulimme edustaja Mykkäselä — leikkaisi miljardin kaikista pieni-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

tuloisimmilta ja työttömyysturvasta, samalla on nämä 31 uutta menokohdetta. Todella, kun pitäisi auttaa kaikista pienituloisimpia, edelleen esityksenä on leikkaus. Samalla me hallituksessa yritämme miettiä, miten me voisimme auttaa pienituloisia, emme leikata heiltä. On kovin lohduton vastaus pienituloisten hätään, että heiltä halutaan viedä vielä lisää. Siellä on ihmisiä, jotka miettivät nyt, pystyvätkö ostamaan kesäksi uusia vaatteita ja tarvikkeita lapsille, ruokaa vai lääkkeitä, [Puhemies koputtaa] erääntykö vielä tämän kuukauden [Puhemies: Kiitoksia!] vuokra.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

16.08 Ano Turtiainen vkk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selonteon sivulla 17 kuvataan katastrofaalinen tilanne. Eli meillä on elpymisvälineeseen maksettavaa 6,6 miljardia, elpymisvälineen lainavastuut ovat 13 miljardia ja Euroopan vakausmekanismin osalta vastuut ovat 19,4 miljardia.

Arvoisa puhemies! Meidän pitää välittömästi erota Euroopan unionista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Gustafsson, olkaa hyvä.

16.09 Jukka Gustafsson sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt ymmärrän, miksi edustaja Orpo ei ole täällä paikalla. Sanoisin näin, että kyllä tämä hallitus ansaitsisi paremman opposition. [Naurua] Ajatelkaa, mitä tässä on tehty — mitä tässä on tehty. Marinin hallitus on työllisyyden ja [Vilhelm Junnilan välihuuto] talouden laittanut erinomaiseen kuntoon ottaen huomioon nämä olosuhteet.

Arvoisa puhemies! Minulla on tässä kädessäni tilasto, jonka haluan eduskunnan pöytäkirjoihin todeta — se on Eurostatin tekemä — velkasuhteen muutos 2019—2021: Suomi 6,2 prosenttia, Saksa 10,4, Euroopan unionin keskiarvo 10,6, [Puhemies koputtaa] Ranska 15,5, Italia 16, Espanja 20. Ainoastaan neljä maata sijoittuu paremmin kuin Suomi, eli hallitus on hoitanut [Puhemies: Kiitoksia!] Euroopan maista mitalisijoille [Puhemies: Aika!] Suomen talouden.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä kaksi vastauspuheenvuoroa, sen jälkeen ministerille, ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.10 Riikka Purra ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri pääsin kehumasta valtiovarainministeriä hyvästä, tiukasta puheesta, mutta täytyy sanoa, että edustaja Gustafsson veti kyllä voiton kotiin. Tällaista teatteria tässä salissa ei olekaan vähään aikaan kuultu. [Antti Lindtman: Faktoja!] On kyllä käsittämätöntä, miten te vääristelette jopa perinpohjaisia talouden datan lukuja. Esimerkiksi tämä työllisyysaste, jonka nousemista te kovasti nyt kiittelette: [Toimi Kankaanniemi: Tampereen työväen teatteri!] Työtunnit ovat itse asiassa tässä maassa laskeneet. Työn tuottavuus laahaa merkittävästi. Se ei ole nousut. Nuppiluku työssä käyvistä ei ole kasvanut. Bruttotulot eivät kasva samaa vauhtia kuin niiden kuuluisi. [Eduskunnasta: Julkiset menot kasvavat!] — Julkiset menot kasvavat ja myös riippumatta siitä, että meillä on ollut koronan kaltaisia ja nyt Ukrainan sodan ja pakotteiden aiheuttamia vaikutuksia tähän talouteen. Tuo on komiikkaa, mutta ilmeisesti täy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

sin harkittua. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Gustafsson puhuu velkaantumisesta! — Eurostatin tilasto!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen, olkaa hyvä.

16.11 Matias Marttinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä nämä keskustapuolueen kollegoiden puheenvuorot kertovat siitä, että hätä ja paniikki keskustapuolueessa on vahvaa ja laajaa — ja mikä ihme se onkaan, kun luemme julkisen talouden suunnitelmaa, joka rakentuu koko kauden ajalle raskaalle velanotolle: lähes seitsemän miljardin velanotto koko kauden aikana. Ja hyvät keskustalaiset, te tiedätte hyvin, että tuolla kentällä teidän äänestäjänne eivät hyväksy tätä talouspolitiikkaa, jota te olette nyt tässä maan vasemmistohallituksessa tekemässä.

Mutta, arvoisa valtiovarainministeri, te ette voi mennä koronan ja sodan taakse. Kun hallitus aloitti, te päätitte lisätä massiivisesti menoja ilman tietoa uudesta tulosta. Ja nyt kerta kaikkiaan kysyn teiltä — täällä edustaja Heinonen viittasi teidän puoluekokouspuheeseen — miten teidän puoluekokouspuheenne vastaa tätä JTS:ää, jossa vuonna 2026 [Puhemies koputtaa] uutta velkaa otetaan seitsemän miljardia euroa. Teot ja sanat eivät ole nyt... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ja vielä ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.12 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä julkisen talouden suunnitelman keskustelua käydään minun arvioni mukaan sellaisessa ajassa, jossa tämä hallitus saattaa kohdata vielä kautensa aikana yhden hyvin erilaisen kriisin. [Vilhelm Junnila: Hallituskriisin!] Ensimmäinen oli korona, josta häntiä tunnistamme kukin lähipiirissä sairastuneina yhä edelleen. Toinen on sota, jossa joka päivä ihmisiä kuolee edelleen Ukrainassa, eikä sodan loppumisesta ole merkkiäkään. Ja kolmas kriisi on sodan seuraukset, jotka näkyvät ennen kaikkea nyt hintakehityksessä. Euroalueella inflaatio toukokuussa on 8,1 prosenttia. Energiahintojen nousu vuoden takaisesta on noin 40 prosenttia. Yhdysvalloista kuuluu huolestuttavia uutisia. Ja kyllä, täällä aivan oikein on arvioitu myös Italian talouden vaikeaa tilannetta ja toisaalta Euroopan keskuspankin suunnitelmia koronnostosta. Tilanne on äärimmäisen epävakaa, ja toivon, että tämä kriiseistä ehkä tälle vaalikaudelle, toivottavasti, viimeisimmäksi jäävä, joka liittyy hinnannousuun, ihmisten pärjäämiseen, niin yritysten, maatalojen kuin kansalaistenkin, olisi kuitenkin sellainen, jossa onnistuisimme löytämään yhteisiä nimittäjiä. Hyviä keinoja ei ole. Samanaikaisesti tulee tukea kansalaisten pärjäämistä mainituilla veronkevennyksillä [Puhemies: Aika!] eri muodoissa ja samalla huolehtia vahvasta valtiontaloudesta. Yhtälönä tämä on erityisen vaativa, mutta olemme ajatelleet siitä selviytyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia, sitten puhujalistaan. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

16.14 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeriö julkaisi vuonna 2021 raportin, jossa se kysyi, onko Suomi enää Pohjoismaa. Raportti osoitti, että Suomi on jäänyt jälkeen relevanteista vertailumaista, kuten muista Pohjoismaista sekä Saksasta ja Alankomaista.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Perustavanlaatuinen virhe oli euroon liittyminen. Muut Pohjoismaat eivät menneet siihen miinaan. Kun Ruotsissa talous heikkenee, myös kruunu heikkenee, ja se puolestaan tukee vientiä ja auttaa talouden elpymistä. Suomi ei voi vaikuttaa euron kurssiin, joten jäljelle jää sisäinen devalvaatio eli palkkojen laskeminen.

Selonteossa puhutaan paljon EU:n asettamien tavoitteiden täyttämisestä. Kun katsoo huijilimaita Ranskaa ja Italiaa, havaitsee, että tavoitteista ei stressata. Leikkisästi sanottuna on helpompi alkaa demariksi eli ottaa lisää velkaa ja käydä muiden kukkarolla.

Selonteon sivulla 17 kuvataan tämä katastrofaalinen tilanne Eurostoliitosta. Meillä on huijauspakettiin eli elpymisvälineeseen maksettavaa 6,6 miljardia, elpymisvälineen lainavastuut ovat 13 miljardia, ja Euroopan vakausmekanismin osalta vastuut ovat 19,4 miljardia. Lisäksi hallitus ylpeilee sillä, että kehitys yhteistyörahat — eli käytännössä kehitysmaiden korruptiorakenteiden tukeminen — saavat lähes 800 miljoonaa euroa vuodessa.

Liikenne- ja viestintäministeriöltä vähennetään 127 miljoonaa euroa, vaikka tiet ovat paikoin kuin perunapeltoa. Kohdentamalla rahaa esimerkiksi taseuristysten poistoon saataisiin rautateiden matka-aikoja lyhennettyä suhteellisen pienellä panostuksella. Velkaantumisen jatkuu, ja siitä johtuvat korkomenot kasvavat, sillä korkotasoa tulee nousemaan.

Selonteko ei jostain syystä analysoi sitä, millainen vaikutus korkotason nousulla on euroalueella, sillä ylivelkaiset maat, kuten Italia, ajautuvat isoihin ongelmiin. Kysynkin: onko taas tulossa kertaluontoinen elpymispaketti, jolla aiotaan tukea asiansa päin honkia hoitaneita latinomaita?

Viime torstaina EU-parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa se pyytää Eurooppa-neuvostoa aloittamaan EU:n perussopimusten muutosprosessin. Neuvoston äänestysmenettelyä muutetaan siirtymällä yksimielisyyspäätöksistä määränemmistöpäätöksiin muun muassa pakotteiden yhteydessä sekä lisätään EU:n toimivaltaa erityisesti terveyspolitiikassa. Tämä on järkyttävää. Suomen pitää erota Euroopan unionista ennen kuin taloutemme pyörii entistäkin enemmän sen ympärillä.

Arvoisa puhemies! Selonteosta käy ilmi, että Suomi elää kuin viimeistä päivää. Rahaa saa pankista, velka ei ole ongelma, ja kehitysapuun sekä EU:n huijauspaketteihin on piikki auki. Tekee pahaa katsoa, kuinka euroalueella köyhtyvä Suomen kansa joutuu kärsimään. Niillä päättäjillä, jotka tämän tekevät, on vielä karmea vastuunkanto edessään tästäkin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Purra, olkaa hyvä.

16.19 Riikka Purra ps: Arvoisa herra puhemies! Välillä kuulee hallituksen suunnalta vähättelyä siitä, että perussuomalaiset esittävät erilaisia leikkauskohteita, jotka ovat olevinaan joko liian pieniä, vähäpätöisiä tai jotenkin muuten vääränlaisia tai jopa sellaisia, että sellaisista kohteista ei lainkaan voi leikata. Valtiolla tuntuu olevan menokohteita, jotka ovat ikään kuin luonnonilmiöitä, jotka meidän vain tulisi ottaa vastaan. On kuitenkin silka tosiasiassa, että mikäli me emme hyväksy sitä tosiasiaa, että julkisen sektorin tuottamia palveluita, eli veronmaksajien kustantamia menoja, on pakko alkaa karsia, taloutemme ja koko hyvinvointijärjestelmämme ajaa seinään. Me yksinkertaisesti tuhlaamme koko ajan enemmän rahaa kuin sitä on.

Veronmaksajien kustantamat menokohteet on välttämätöntä panna tärkeysjärjestykseen, kuten perussuomalaiset väsymättä vaativat. Meidän tärkeysjärjestyksemme ja ensisijaiset leikkauskohteemme ovat teille kaikille tiedossa, mutta tätä tärkeysjärjestystä hallitus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

ei tee — ei ole tehnyt koko hallituskaudella eikä tee nyt tässä suunnitelmassa, vaikka se olisi julkisen sektorin kestävyyskannalta avainasemassa. Velkasuhdetta ei vakauteta tai käännetä laskuun hallituksen tekemillä niin sanotuilla rakenteellisilla toimilla. Hallituksella ei ole myöskään minkäänlaisia suunnitelmia tai toimia julkisen hallinnon tuottavuuden kasvattamiseksi.

Poikkeukselliset olot eivät selitä tilannetta. Kestävyysvaje johtuu suurelta osin muista syistä kuin koronaviruksesta, turvallisuusympäristön muutoksesta tai edes väestön ikääntymisestä, joka on rasittanut lähinnä kuntia.

Tätä, mitä me käsittelemme täällä, kutsutaan julkisen talouden suunnitelmaksi. Tässä ei kuitenkaan ole minkäänlaista suunnitelmaa näiden ongelmien ratkaisemiseksi. Mikäli hallituskauden alussa hallitus olisi ymmärtänyt karsia turhaa ja laittaa menokohteet tärkeysjärjestykseen sen sijaan, että se olisi ajanut suureellisia ideologisia hankkeita, ehkä nytkin olisi helpompi vastata kansalaisten huoliin valtavasti nousseiden ja entisestään nousevien hintojen kanssa. Useat muut maat ovat laskeneet polttoaineiden tai muiden välttämättömyshyödykkeiden hintoja. Hyvä taloudenpito tarkoittaa juuri sitä, että akuuteissa ongelmatilanteissa löytyy liikkumavaraa ja mahdollisuuksia reagoida ja joustaa. Suomella ilmeisesti tässäkin tilanteessa sitä ei ole, kiitos holtittoman taloudenpidon, mutta perussuomalaisten mielestä tämä asia tulee korjata ja keskittyä tärkeimpiin asioihin.

Lopuksi kannatan edustaja Junnilan tekemää vastalauseita ja perussuomalaisten lausumia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

16.22 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Vain vahva talous turvaa hyvinvoinnin. Vain vauras maa pystyy panostamaan turvallisuuteen, koulutukseen, terveydenhuoltoon, ympäristönsuojeluun ja muihin tärkeisiin asioihin. Vain vauras, vahva maa pystyy tarjoamaan mahdollisuuksien tasa-arvon kaikille kansalaisille. Ja nyt, hyvät ystävät, meidän on tunnustettava tosiasiat. Tahtomattamme me ollaan saavuttu maailmantilaan, jossa Suomi ei todellakaan ole vahvuuden tiellä. Me ollaan rujoasti jääty jälkeen Pohjoismaiden tahdista, jotka ovat se oikea viiteryhmä, jossa me haluamme olla. Suomen bruttokansantuote, joka mittaa materiaalista hyvinvointia, on jo yhtä kaukana Norjasta, siis jäljessä, kuin se on Portugalista, onneksi vielä edellä. Velka paisuu holtittomasti, meillä ei ole tällä hetkellä edes suunnitelmaa siitä, miten tilanne korjattaisiin. Kestävyysvaje on vuosittain seitsemän miljardia euroa, ja tämä perustuu vielä analyysiin ennen kuin korkotaso lähti näin hurjaan nousuun. Vaikka työllisyysaste tällä hetkellä on kiitettävä, mikä on tietenkin hienoa, tämä mittari on menettämässä merkitystään, koska meillä ikärakenne on täysin erilainen kuin menneinä vuosikymmeninä. Tällä hetkellä vain noin 46 prosenttia suomalaisista on töissä, ja vaikka joka ainoa työtön suomalainen olisi töissä, vain joka toinen olisi silloin hommissa — on ilmeistä, että yhtälö ei kestä. Veroaste on samalla maailman huippuja, sieltä ei enää löydy rahoituspohjaa uusille julkisille menoille. Ja nyt päälle ovat tosiaan tulleet vielä Venäjän hyökkäyssota, sen tuoma epävarmuus, edessä oleva epävakaus koko Euroopan reuna-alueilla, mahdollinen ruokakriisi, vuosikymmeniin korkein inflaatio, joka on vielä pahinta eli tarjontalähtöistä inflaatiota, ja korkojen nousu. Kuka tietää, johtaako korkojen nousu uuteen eurokriisiin mahdollisesti? Näkymä tulevaisuuteen on poikkeuksellisen sumuinen, ja se vähä, mitä näkyy, on rumaa — sekä taloudellisesti että inhimillisesti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Arvoisa puhemies! Kuitenkaan vielä ei ole liian myöhäistä, ei ole liian myöhäistä pelastaa Suomea. Me ollaan loistava maa, meillä on paljon jyrkeviä institutionaalisia vahvuuksia: Meillä on koulutettu väestö, loistava koulutusjärjestelmä, osaava väestö, paljon huipputyrityksiä. Meillä on vakaa, turvallinen, luotettava toimintaympäristö. Mutta pelastaminen edellyttää vääjäämättä rohkeutta uudistua, ja me kaikki tämä tiedetään tässäkin salissa ja hyvin laajasti yhteiskunnassa. Me tahdotaan kantaa vastuumme, mutta se edellyttää rohkeutta. Ja jos me aidosti aiomme turvata tämän yhden maailman parhaista maista tulevaisuuden, niin meidän on pakko päivittää keskeiset taloutemme rakenteet. Me emme voi päättää itseämme vauraaksi ja pois näistä ongelmista. Demokratia ei ole mikään sampo, jossa voidaan äänestää, että Suomi on nyt maailman vaurain yhteiskunta, vaan vauraus syntyy ainoastaan kilpailukyvyistä, osaamisesta, työstä, yrittämisestä. Ja me tiedetään myöskin, mitkä nämä keskeiset rakenteet ovat. Työmarkkinat pitää päivittää savupiippuajalta 2020-luvulle, sosiaaliturva on uudistettava paljon kannustavammasi, työn vastaanottamisesta tulee tehdä kannattavampaa, kannustinloukkuja on purettava, ja tässä veronkevennykset ansiotuloveroissa ovat eräs järkevimpää keinoja. Me tarvitaan vääjäämättä erittäin paljon työperäistä maahanmuuttoa. Ja kyllä, julkinen sektori on liian suuri suhteessa maksukykyyn, tämä on tunnustettava. Edessä on menomalttia ja priorisointia sekä myöskin julkisen sektorin tuottavuuden kasvattamista. Voi olla, että monet tarvittavat toimet ovat vaikeita, mutta se ei ole syy olla tekemättä niitä. Mieluummin eletään sen kanssa, että tehtiin ja se tuntui, kuin sen kanssa, että emme saaneet aikaiseksi, koska emme kantaneet vastuutamme. [Puhemies: Kiitoksia!]

Arvoisa puhemies! Meillä pitää olla rohkeutta uudistaa Suomi, ja näin ollen kannatan edustaja Multalan tekemää vastalauseetta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.28 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tässä valtioneuvoston selonteossa käsitellään julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 23—26, aikana, jossa tulevaisuuden arviointi on erittäin vaikeaa, niin kuin tulevaisuuden arviointi yleensäkin on vaikeaa. Olemme eläneet poikkeuksellisen ajan: Korona on tehnyt tuhoaan Euroopan taloudessa ja koko maailman taloudessa. Myöskin Ukrainan sota, Venäjän karkea hyökkäyssota Ukrainan, itsenäisen valtion, kimppuun, on aiheuttanut taloudessa valtavat vaikutukset koko maailmassa. Suomi on reagoinut näihin hyvin; olemme maanpuolustukseen sijoittaneet viisaasti oikeita määrärahoja, samoin turvallisuuden ylläpitoon tässä maassa, samoin alueemme koskemattomuuden valvontaan niin merellä, maalla kuin ilmassakin. Ne ovat viisaita päätöksiä ja kannatettavia.

Mutta julkisen talouden tilanne itsessään on erittäin huolestuttava. Olen siitä niin huolissani, että se lähes joka päivä painaa mieltä jonkun verran. Velkaa on — juuri Valtiokonttorista saamani tiedon mukaan, toukokuun lopun tilanne — 132 miljardia euroa, ja toukokuun viimeinen päivä oli valtion kymmenen vuoden lainakorkopapereiden korko 2,2 prosenttia ja kuulemma tänä päivänä on jo 2,3. Siis se on todella huolestuttavaa tällä hetkellä, että eurooppalainen velan korko on lähtenyt nousuun, ja kun velkaa on tuo 132 miljardia tällä hetkellä — vuoden lopulla sitä on jo paljon enemmän — on helppo laskea, että yhden prosentin koronnousu aiheuttaa yli miljardin menon valtion budjettiin lisää. Tämä on asia, joka painaa mieltäni, ja toivon, että valtion, myös nykyisen hallituksen, johto pistää lisää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

ajattelua siihen, mitä tälle tehtäisiin. Kyllä meidän pitää pyrkiä maksamaan velkojamme ja taloutta vakauttaa. Sitä on kyllä tehty, mutta työtä pitää määrätietoisesti jatkaa.

Se uhka, minkä, arvoisa puhemies, näen Suomen kansantalouden kannalta suurimpana uhkana lähitulevaisuudessa, on Euroopan unionin politiikka, joka uhkaa itsenäisten valtioiden, kuten Suomenkin, itsenäistä päätöksentekoa. Joka päivä, tänäkin päivänä talousvaliokunnassa, saamme käsitellä asioita, jotka EU ottaa itselleen ilman, että sillä on minkäänlaista mandaattia, ei minkäännäköistä valtuutusta tehdä asiassa yhtään mitään. Nyt kysymys oli energiatehokkuusdirektiivistä, jossa ruvetaan määritellä, miten rakennuksia pitää rakentaa, miten niitä pitää korjata ja paljonko pitäisi ottaa rahaa — asia, jossa Euroopan unionilla ei ole mitään toimivaltaa. Sitten sieltä tulee näitä valtavia lisämaksuehdotuksia koskien tulevia pankkikriisejä — tällä hetkellä käsitellään jo merkittäviä summia siitä, miten saataisiin pankkikriisit... Lähinnä Italian alueella on valtavat riskikeskittymät pankeissa, ja ne ovat hajoamassa käsiin, ja nyt haetaan keinoja, millä sinne saataisiin rahaa lisää. Samoin on EU:n sosiaalipaketti, jolla ollaan tukemassa energian hinnannousun aiheuttamia seurauksia niissä valtioissa, missä taloudellinen tilanne on heikko ja asukkaat kärsivät kalliin energian takia aiheutuvista erilaisista vaikeuksista.

Siis eihän sosiaalipolitiikka pätkääkään kuulu Euroopan unionille, eikä sitten toisten velkojen maksattaminen muilla jäsenmailla. Meillä on voimassa oleva EU:n liittymissopimus ja Euroopan unionin peruskirja — aikanaanhan Maastrichtin sopimukseen vuonna 93 tuli tämä no bail-out -sääntö, joka kieltää toisten valtioiden velan maksun ja takuuseen menon — mutta sitä ei Euroopan unionin nykyinen komissio Ursula von der Leyenin johdolla näköjään muista. Kysymyksessä on siis aivan selkeä vallankaappaus, joka siellä on menossa. Uusi tulevaisuuskonventti on kuulemma vireillä, ja se aidosti on siirtämässä — kuulemma — vallan suomalaisilta päättäjiltä tästä eduskunnasta Euroopan unionin komission käytäville, ilman että jäsenmailla on siinä mitään nukan koputusta. Äskен siitä luin yhden lyhyen artikkelin, ja asiaan pitää perehtyä tarkemmin, mutta semmoinen on vireillä, se tiedetään jo.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä Euroopan unionin yleisestä politiikasta Suomea koskien: Metsienkäyttöön on tullut valtavia rajoituksia Euroopan unionin taholta, ja tällä kertaa tilanne on se, että ilmastopolitiikan tiimoilta olemme joutumassa maksamaan valtavia summia, ja ne virheet, mitä niihin liittyy, pitää oikaista. Ilmastopolitiikalla Suomea rangaistaan sillä, että meille on ihan tietoisesti ja tahallisesti aiheutettu valtava vahinko, kun päästöjä on liikaa hyväksytty suomalaisten piikkiin, elikkä turvepeltojen päästöt on laskettu mukaan eikä ole huomioitu hiilinieluja, jotka tulevat suomaiden imiessä hiilidioksidia kesän aikana, tai että sinne varastoituu turvetta kesäisin, ja sitten metsien kasvua ei kokonaisuudessaan huomioida. Tämä aiheuttaa Suomelle miljardien laskun, ja tästä ei tunnu kukaan olevan huolissaan.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean vain: Nämä virheet on oikaistava. Ei ole yhtään kansanedustajaa tässä salissa, jolla on oikeus esittää kansalaisten ja veronmaksajien maksettavaksi oikeudettomia laskuja. [Puhemies koputtaa] Ei kenelläkään ole sitä oikeutta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Soinikoski, olkaa hyvä.

16.33 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Suomen valttikortteja maailmalla ovat sivistys ja korkea osaaminen. Ne ovat myös edellytyksiä kannustavalle ja vakaalle tki-toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

minnalle, joka on perusta Suomen talouskasvulle. Siksi meidän on panostettava koulutukseen, tutkimukseen ja suomalaisiin innovaatioihin myös jatkossa.

Valitettavasti suomalaisen tieteen ja tutkimuksen rahoitus on ollut pitkään tukalassa tilanteessa. Rahoitus on ollut poukkoilevaa ja liian usein epävarmaa. Tämä on heikentänyt suomalaisen tutkimustoiminnan kansallista ja kansainvälistä vetovoimaa. Tähän epävarmaan toimintaympäristöön hallitus puuttuu nyt lisäämällä suunnitelmakaudelle tki-rahoitusta noin 340 miljoonaa euroa, ja summaan sisältyy Suomen Akatemian tutkimushankevaltuuksien korotus 147 miljoonalla eurolla. Näin autetaan erityisesti nuoria tutkijoita, tulevaisuuden tekijöitä. Tiede ja tutkimus ovat avaimia kestäväan kasvuun nyt ja tulevaisuudessa. Tämä edellyttää, että tki-rahoitus on kestäväällä pohjalla.

Arvoisa puhemies! Venäjän julma hyökkäys Ukrainaan teki meille kaikille selväksi sen, että irrottautuminen venäläisestä fossiilienergiasta on välttämätöntä. Ratkaisu tähän on vihreä siirtymä. Sen merkitystä Euroopan turvallisuudelle on alleviivannut myös Ukrainan presidentti Zelenskyi. Tällä hallituskaudella on luotu polku sille, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä ja hiilinegatiivinen sen jälkeen.

Julkisen talouden suunnitelmassa hiilineutraaliuteen liittyviä tavoitteita edistetään vuosittain yli 2 miljardilla eurolla. Suomi edistää esimerkiksi vähäpäästöistä liikennettä, teollisuuden sähköistymistä ja kiinteistöjen energiatehokkuutta. Samalla vauhditamme innovaatioita, joilla tuetaan paitsi vihreää siirtymää myös suomalaisia yrityksiä ja luodaan uusia työpaikkoja. Vihreä siirtymä ei tarkoita kuoppia elintasoon vaan työtä, toivoa ja turvallisuutta suomalaisille ihmisille ja yrityksille.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä nostaa esille suomalaisten terveyden ja hyvinvoinnin tukemisen, johon hallitus ohjaa lisärahoitusta. Olen erityisen huolissani koronapandemian aiheuttamasta hyvinvointivelasta, jonka seurauksena suomalaiset ovat lykanneet kiireettömiä hoitojaan tai terveystarkastuksiaan. Nyt vaarana on, että tuo hyvinvointivelka kasautuu sote-palvelujärjestelmän harteille, jotka ovat jo valmiiksi ylikuormittuneita. Siksi on tärkeää, että ohjaamme lisärahoitukseen hoitotakuun toteutumiseksi ensi vuodelle yhteensä 95 miljoonaa euroa, ja kehyskaudella määrärahavaraus kasvaa aina 130 miljoonaan euroon.

Hoitotakuulla varmistamme ihmisten pääsyn ajoissa hoidon tarpeen arviointiin. Samalla on tärkeää varmistaa, että mielenterveyspalveluiden saatavuutta parannetaan ja hoitoonpääsyä nopeutetaan. Tätä myös valiokunta korosti mietinnössään. Sujuva ja nopea pääsy oikeaan hoitoon erilaisissa elämäntilanteissa ja hoitoketjun sujuvuus kautta linjan [Puhemies koputtaa] ovat edellytys suomalaisten hyvinvoinnin ja yhdenvertaisen palvelulupauksen edistämiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

16.36 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Valtionvelan kasvu on ollut räjähdysmäistä nykyhallituksen toimikaudella. Tällä hetkellä julkisyhteisöjen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen on Suomella tosiaan aika lähellä Saksan velkatasoa, mutta suhteessa Ruotsiin ja Tanskaan Suomen velka on melkein kaksinkertainen — melkein kaksinkertainen, edustaja Gustafsson. Valtionhallinto on edelleen julkisen talouden alasektoreista alijäämäisin. Julkisen talouden suunnitelmassa alijäämien ennakoitua olevan lähes 7 miljardia euroa joka vuosi koko kehyskauden ajan. Kuten talousvaliokunta toteaa lausunnossaan, on mahdollista, että suunnitelmassa annetut arviot talouden kehityksestä osoittautuvat liialli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

sen optimistiseksi. Vaikka velkaa tällä hetkellä saadaan vielä alhaisella korolla, on äärimmäisen tärkeää pitää velkaantuminen hallittuna. Korkea velkasuhde vähentää finanssipolitiikan liikkumavaraa, eikä meillä ole varaa hallitsemattomaan velkaantumiseen.

Ensi vuodesta lähtien Suomen julkisyhteisöjen rakenne muuttuu, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä helpottaa toisaalta kuntien rakenteellisia ja väestön ikääntymisestä johtuvia menopaineita, mutta silti paikallishallinnon arvioidaan jäävän myös alijäämäiseksi.

Arvoisa puhemies! Eurostatin mukaan inflaatio eli hintojen nousu oli toukokuussa jopa yli seitsemän prosenttia. Laajojen palkankorotusten yhteydessä rahat valuvat ennen pitkää hintojen korotuksiin. Nousevat hinnat ruokkivat ymmärrettävästi halua palkankorotuksiin, mutta kääntöpuoli yhä useammalle alalle leviävissä palkankorotuksissa on se, että ne itsessään nostavat hintatasoa ja vauhdittavat kierrettä. Nyt nähdään kovin hintojen nousutahti yli 30 vuoteen. Eri kotitalouksien mahdollisuus ottaa inflaatiota vastaan on hyvin erilainen. Jos ajatellaan esimerkiksi eläkeläisiä, niin puolet saa alle 1 500 euroa eläkettä kuukaudessa, ja jos miettii sitä, millä vauhdilla hinnat ovat kohonneet, niin kyllä heillä tekee todella tiukkaa. Vastaavassa, vähintään yhtä haasteellisessa tilanteessa ovat lapsiperheet.

Hallitus on tehnyt vahinkoa hintojen nousulle tekemällä kautensa aluksi veronkorotuksen, joka on joka vuosi nostanut polttonesteiden hintoja. Myös lämmityspolttoaineiden hinta on noussut verotuksen myötä. Palauttamalla nämä saataisiin jo hieman alennettua kuluttajien kukkarossa näkyviä kohonneita kustannuksia, jotka puolestaan heijastuvat myös ruuan hintaan.

Kristillisdemokraatit esittivät jo viime syksyn vaihtoehtobudjetissa yleistä veronalennusta, joka kohdentuisi pieni- ja keskituloisille. Lisäksi tarvitaan kohdennettuja tukia, esimerkiksi lapsilisän nostamista. Olemme myöskin esittäneet ruuan arvonlisäveron alentamista. Siinä olisi mahdollisuus tulla vastaan niitä kotitalouksia, joissa ruokamenojen osuus kulutuksesta on suuri.

Julkisen talouden vahvistamiseksi hallitukselta odotetaan todellisia työllisyystoimia, siis todellisia työllisyystoimia: Ensinnäkin vientiyritysten kilpailukyvyistä tulisi pitää huolta paremmin kuin nyt. Toiseksi työnteon kannustimia pitää parantaa niin, että työnteon vastaanottaminen on aina kannattavaa, ja työmarkkinoille tarvitaan lisää joustoa ja paikallista sopimista.

Arvoisa puhemies! Muun muassa näistä syistä kannatan edustaja Essayahin tekemää vastalauseita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Gustafsson, olkaa hyvä.

16.41 Jukka Gustafsson sd: Arvoisa puhemies! Loppujen lopuksi täällä on nyt iltapäivän aikana aika vähän puhuttu ehkä tärkeimmästä asiasta, mikä liittyy tähän julkisen talouden suunnitelmaan, ja se on se, miten, millä keinoin tätä taloudellista kasvua turvataan ja, itse asiassa, miten sitä voidaan vahvistaa ja vauhdittaa. Totta kai siinä yritysten kilpailukykyedellytysten turvaaminen on erittäin tärkeää, mutta hyvin merkittävää tässä meidän suunnitelmassa on nyt tämä tki-määrärahojen ja -valtuuksien nostaminen 350 miljoonalla, josta tosin hetki sitten edustaja Soinikoskikin puhui. Suomen Akatemian kokonaisosuus tulee olemaan yhteensä 500 miljoonaa euroa ensi vuonna, 23, mikä on erittäin merkittävä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

taso suhteessa aiempiin vuosiin. Suomen Akatemian valtuutta nostetaan pysyvästi 147 miljoonaa euroa.

Haluan vielä erikseen todeta tässä yhteydessä tämän hallituksen lupauksen täydentää tukikokonaisuutta verotuksen kautta myönnettävällä innovaatiokannustimella. Tämä kannustin otetaan käyttöön vuodesta 2023 lähtien. Tämä nyt valmistellaan siten, että se taloudellinen vaikutus olisi staattisesti arvioiden vuositasona noin 100 miljoonaa euroa.

Sen lisäksi, mitä nyt lempilajiini koulutukseen tulee, haluan nyt todeta sen, että tätä ammatillisen koulutuksen perusrahoitusta nyt vakiinnutetaan. Tätä pysyvää rahaa on päätetty jakaa 50 miljoonaa euroa vuosittain 2023—2026. Käsitykseni mukaan olisi toivottavaa, jos sitä tavalla tai toisella voitaisiin vielä jonkun verran korottaa budjettineuvotteluissa. Myöskin tähän varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen malliin pannaan 15 miljoonaa euroa pysyvää rahoitusta, myöskin oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvaukseen ja sitten tähän hoitajamitoitukseen ja lähihoitajien koulutukseen. Uusien lähihoitajien koulutukseen varataan 30 miljoonaa euroa ensi vuodelle ja sitä seuraavalle 16,5 miljoonaa euroa — hyvä näin.

Ja sitten, arvoisa puhemies, lopuksi se, että olen itse toiminut eri vuosikymmeninä kulttuuri-, sivistys- ja liikuntajärjestöissä, useissa ja pitkään. Uskallan sanoa myös niin, että vähän itseäni säästämättä. Sen vuoksi minulle oli erittäin tärkeää se, että löydettiin parlamentaarinen sopu, miten Veikkauksen edunsaajille kompensoidaan tämä tuottojen väheneminen. Rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uuden parlamentaarisesti linjatun rahoitusmallin mukaisesti nämä menot siirretään rahoituslähteestä riippumatta ja hallitusohjelmassa linjatusta kehyssäännöstä poiketen kehykseen kuuluviksi menoiksi vuodesta 2023 lukien. Tärkeintähän tässä nyt on se, että Veikkauksen nykyisille edunsaajille tullaan pitämään lähes entisellä tasolla heille aiemmin kohdennettu rahoitus. Siihen on laskettu taakse jääneen kymmenen vuoden ajalta tällainen reaalin keskiarvo, johon tämä laskelma perustuu.

Haluan ehkä eduskunnan pöytäkirjoihinkin todeta sen, että se, että tämä lopputulos nyt parlamentaarisesti sovitulla tavalla on näinkin hyvä, rohkenisin sanoa, [Puhemies koputtaa] ei ollut missään vaiheessa itsestäänselvyys vaan osoitti, että meiltä löytyy tärkeässä asiassa niin kuin tässäkin sitten yhteinen näkemys. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Koskela, olkaa hyvä.

16.47 Jari Koskela ps: Arvoisa herra puhemies! Julkisen talouden suunnitelma ei kovin konkreettisesti sisällä keinoja tai edes tavoitteita julkisen talouden kestävyysvarmistamiseksi. Julkisia menoja ei ole uskallettu laittaa tärkeysjärjestykseen, vaikka tiedämme, että se on enemmän tai myöhemmin edessä. Menopuoli ei voi jatkuvasti olla useita miljardeja tulopuolta suurempi. On totta, että koronasta ja Venäjän hyökkäyssodasta johtuvat menot ovat osin perusteltuja. Kaikkea ei kuitenkaan voi selittää näillä ulkoisilla seikoilla.

Hallitus on ollut ja suunnitelman perusteella on jatkossakin kyvytön tekemään taloutta tasapainottavia toimia. Hyvinvointialueuudistus, oppivelvollisuuden pidentäminen ja yhtiökunnianhimoinen ilmastopolitiikka aiheuttavat pysyviä tai kohtuuttomia kustannuksia, ja niiden positiivinen vaikutus talouteen on vähintäänkin erittäin epävarmaa. Hallitus on myös sitonut suomalaisten veronmaksajien varoja euron pelastuspaketteihin, joita tulee todennäköisesti jo tämän vuoden aikana lisää. Käytännössä Suomi maksaa Etelä-Euroopan menoja miljardeilla euroilla. Lisäksi näyttää olevan tulossa niin sanottu sosiaalinen ilmas-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

torahasto, jossa suomalaisilla on niin ikään maksajan rooli. Nämä yhteiseurooppalaiset tulonsiirrot samalla muovaavat unionia entistä enemmän epäsymmetrisen tulonsiirtounionin suuntaan, vaikka eduskunnassa viime vuonna hyväksytty kanta onkin, että tällaista kehitystä ei pidä edistää. Ilmastorahasto ja erilaisten tukipakettien kaltaiset toimet EU:ssa eivät vain siirrä valtaa pois kansalta, vaan kansa myös maksaa viulut. Tämä jos mikä on liittovaltiokehitystä.

Arvoisa puhemies! Inflaatio jyllää tällä hetkellä pahempana kuin vuosikymmeniin. Toukokuussa se oli Suomessa seitsemän prosenttia. Alueelliset erot ovat suuret, ja syksyllä on vielä varmasti edessä pahempaa. Muualla Euroopassa inflaation takia on esimerkiksi laskettu polttoaineveroja. Suomessa tähän on oltu hyvin haluttomia. Tämä ajaa maamme outoon asemaan ja hankaloittaa myöskin samalla kilpailukykyämme. Kasvavat energiakustannukset eivät haittaa vain yksityistä kulutusta, vaan ne vaikuttavat yritysten toimintaympäristöön. Kun suurin osa Euroopan maista tukee kotitalouksia ja yrityksiä veronalennuksilla, syntyy hintakilpailuero, joka entisestään eriarvoistaa kansalaisia, ja kansa, erityisesti pieni- ja keskituloiset, siitä kärsii.

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietinnössä todetaan, että kuntatalouden vahvistamiseksi on tärkeää, että kunnat toteuttavat laajan itsehallintonsa puitteissa tuottavuutta ja elinvoimaa lisääviä toimia ja rakenteellisia uudistuksia. Mietinnön mukaan kunnilta odotetaan valmiutta sopeuttaa palvelutuotantoaan palvelutarpeen muuttuessa. Kuntien tehtäväkenttää todennäköisesti joudutaan tarkastelemaan uudelleen. Tämä johtanee siihen, että kuntien tehtäviä joudutaan karsimaan ja tehokkuutta lisäämään. Samalla valtion pitäisi omalta osaltaan edistää työllisyyden parantamista ja kuntien tulopohjan vahvistamista sekä auttaa kuntia niiden toteuttaessa rakenteellisia uudistuksia ja tuottavuutta lisääviä toimia. Nythän kuntia on ylikompensoitu koronatuilla. Karu todellisuus on väistämättä edessä. Onko valtiolla silloin oikeasti resursseja tulla avuksi?

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueilla on edessään iso urakka, ja jo nyt on varmaa, että kustannukset tulevat olemaan moninkertaiset budjetoituun nähden. Palkkaharmonisointi yksinään on miljardiluokan kysymys.

Perussuomalaisten vastalauseeseen sisältyvässä lausumassa esitämme, että hallitus ryhtyy toimiin hyvinvointialueiden rahoitusmallin korjaamiseksi. On tärkeää pitää huolta, että sopeutusta ei tehdä hoitohenkilökuntaa vähentämällä. Se ei ole inhimillinen tapa hoitaa hoitoa tarvitsevia kansalaisiamme.

Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Junnilan ja perussuomalaisten vastalauseetta ja 30:tä vastalauseen kannanottoehdotusta. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Aittakumpu poissa, edustaja Räsänen poissa. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.52 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme julkisen talouden suunnitelmaa, ja käytännössä se on sitä, mihinkä sitä rahaa laitetaan, mihinkä on ja mihinkä sitä ei riitä. Eliikkä hyvin looginen asia loppujen lopuksi, ja perussuomalaiset ovat aina nostaneet sitä esille, että asiat pitäisi laittaa tärkeysjärjestykseen, ja varsinkin tämmöisenä aikana, kun on korona tuolla taustalla ja sotatila Euroopassa, on hirveän tärkeää pistää ne asiat tosiaan tärkeysjärjestykseen. Siitä on lähdettävä.

Nyt on kuitenkin tilanne Suomessa jo sellainen, että ihmisillä ei ole varaa käydä töissä. Ihmisillä ei ole kohta varaa käydä töissä, tilannehan on aivan hullunkurinen. Eihän se voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

olla oikein, että tilanne menee tämmöiseen. Tämä polttoainevero on yksi esimerkki, mistä tulee paljon palautetta. Ihmiset ovat todella, todella huolissaan, että ei kannata pitää autoa, jos keskimäärin 3 600 on auton hinta ja polttoaineiden hinta on kova vielä sitten siihen ja kaikenlaista veroa tulee. Moni on oikeasti miettinyt, onko järkevämpää mennä Kelan luukulle kuin käydä töissä, ja eihän siinä ole mitään järkeä, jos ei kannata töissä käydä. Että kyllä pitäisi homma pitää sillä tavalla kurissa, että on järkeä ja kannustavaa käydä töissä.

Jos miettii muutenkin tätä, niin ehkä nyt hallituksen on aika miettiä, ja ihan miettiä mielessään, mihinkä sitä rahaa nyt laitetaan, ulkomaille vai Suomeen. Olisi ihan jännä kuulla, paljonko me euroja laitetaan kaikkiaan, mitkä suinkin menee, tuonne ulkomaille ja mitkä jäävät Suomeen. Nyt pitäisi oikeasti muuttaa se suunta, että tänne Suomeen pitää jäädä enemmän näitä euroja, että ei voi olla, että aina annetaan mennä tuonne muihin maihin noita rahoja. Jotenkin ihmettelen tätä EU-asennetta, ja meidän pitäisi joskus osata sanoa, että ei. Sieltä on taas tulossa vaikka minkälaista juttua, että EU haluaa päättää semmoisistakin asioista, mitkä eivät todellakaan kuulu sille lainkaan. Kyllä Suomen pitäisi nyt siihen sanoa hyvin rohkeasti, että ei, tämä ei käy, että rahat tänne, ennemmin kotiin kuin ulkomaille. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi poissa, edustaja Viitanen poissa. — Edustaja Kivisaari, olkaa hyvä.

16.54 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Varmasti yksi meidän suurimmista haasteistamme on ilman muuta julkisen talouden tasapainon saavuttaminen. Ymmärtääkseni tämä on meidän kaikkien tavoite, vaikka keinot ja aikataulut ovatkin erilaiset.

Koronakriisi romautti talouden tavoitteet vuosille 21 ja 22. Varsin hyvässä yhteisymmärryksessä ylitimme kehykset ja keskityimme ihmisten terveydestä huolehtimiseen sekä talouden voimakkaaseen tukemiseen ja elvyttämiseen. Alkuvuodesta 22, siis koronan jäljiltä, tilanne näytti jo paljon paremmalta: työllisyys nousi historiallisen korkealle, ja talous alkoi toipua. Venäjä kuitenkin aiheutti uuden kriisin aloittamalla sodan Ukrainassa.

Inhimillisen kärsimyksen lisäksi sota vaikuttaa vahvasti myös talouteen. Sodan ja pakotoiden vaikutukset näkyvät meillä kaikkialla. Inflaatio on korkeimmalla tasollaan vuosikymmeniin, ja korkojen odotetaan yhä nousevan. Emme tiedä, kuinka kauan Venäjä jatkaa Ukrainan sotaa. Epävarmuus on myrkyä taloudelle. Ajat eivät ole siis helpot, mutta kyllä tästäkin selvittää määrätietoisella toiminnalla.

Puhemies! Talouskasvua pitää tukea. Suomi pärjää vain, jos yrityksemme pärjäävät. Yritykset tarvitsevat osaavaa työvoimaa voidakseen kasvaa ja menestyä. Hallitus on toiminut määrätietoisesti vastatakseen työvoimapulaan ja kohtaanto-ongelmaan. Muun muassa koulujen ja oppilaitosten ja korkeakoulujen aloituspaikkoja on lisätty ympäri koko maan. Erityistalousalueistakin on jo puhuttu.

Suurimpana haasteena näen vauhdilla kasvavan inflaation. Koronan ja Ukrainan sodan jäljiltä meillä ei ole liikaa voimavaroja taistella uutta kriisiä vastaan. Kansalaisten toimeentulo ja välttämättömien hyödykkeiden saatavuus on kyettävä turvaamaan.

Puhemies! Valtiovarainvaliokunta nostaa esiin myös tarpeen mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamisesta sekä hoitoonpääsyn nopeuttamisesta. Kriisit koettelevat paitsi taloutta myös henkistä hyvinvointia. Inhimillinen pääomamme on ottanut kriisin aikana ison kolauksen. Liian moni meistä voi pahoin, ja jaksaminen on äärirajoilla. Ihmisen hyvinvointi on itseisarvo, eikä sitä pidä liikaa alistaa taloudelle.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.57 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Meillä on täällä ainoassa käsittelyssä valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023—2026. Tämä on tulevaisuutta, mutta myös tuleviin menoihin voi vaikuttaa juuri tällä hetkellä. Perussuomalaiset valtiovarainvaliokunnan mietinnön vastalauseessa totesivat seuraavasti: ”Julkisen talouden suunnitelma ei sisällä konkreettisia tavoitteita tai keinoja julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi. Julkisen sektorin menojen ja toimintojen priorisointi on väistämättä edessä, mutta hallitus jättää vaikeat ratkaisut seuraavalle hallitukselle. Valmiiksi heikkoa taloustilannetta pahentaa sota, pakotteet, energia-, ruoka- ja parhaillaan käynnistyvä eurokriisi. EU:n kautta suunnitteilla olevat useat tulonsiirto- ja yhteisvastuumekanismit tulevat olemaan hallituksen ja eduskunnan aiempien kannanottojen vastaisia ja läpi mennessään kasvattavat valtion velkaa ja vastuuta merkittäväällä tavalla ja siirtävät toimivaltaa pysyvästi EU:lle.” Kannatan samalla edustaja Junnilan tekemää esitystä.

Arvoisa puhemies! Vuosien 23—26 menoihin voivat hallitus ja ministerit vaikuttaa juuri nyt. Minulla on katse kansamme hyvinvoinnissa ja tulevaisuudessa. Yritän kaikin keinoin välttää — ja samalla varoittaa niistä hallitusta — Euroopan unionin Suomen kansalle kaivamia kuoppia. Yleisten huomioiden sijaan puolustusvaliokunnan jäsenenä nostan keskusteluun enemmänkin puolustus- ja turvallisuuspoliittista näkökulmaa. Olen kevästä 2020 asti tuonut esiin täällä salissa ja puolustusvaliokunnassa juuri nyt ajankohtaisen EU:n lyijyasetuksen. Nostan sen esiin taas, ties monennenko kerran. Joko hylkäämällä asetuksen tai tähän asetukseen reserviläispoikkeuksen hankkimalla yhteiskuntamme voi säästää lähivuosina kymmeniä miljoonia euroja samalla tukien kansamme korkeaa maanpuolustustahtoa. Kyseessä on Euroopan unionin toinen lyijyasetus, tarkemmin sanottuna EU:n kemikaaliviraston REACH-asetus lyijyn rajoittamiseksi ampuma- ja kalastustarvikkeissa.

Annoimme toukokuussa puolustusvaliokunnan yksimielisen lausunnon nyt käsittelyssä olevaan selontekoon liittyen. Esitimme siinä olennaisia huomioita, joten nyt kannattaa jokaisen tässä salissa kuunnella ja sisäistää tämä asia. Totesimme valiokunnassa muun muassa: ”MPK:n toiminnan pitkäjänteisyyden kannalta on välttämätöntä, että järjestön toiminnan rahoitus siirretään suoran budjettirahoituksen piiriin. Vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä tarkasteltaessa on syytä kiinnittää huomiota myös ampumaratojen riittävyyteen. Lisäksi on tärkeää varmistaa, että mahdollisen Euroopan unionin lyijyasetuksen voimaantulo ei heikennä reserviläisjärjestöjen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä ja harjoitustoimintaa.”

Arvoisa puhemies! Suomen puolustus rakentuu reserviläisarmeijan varaan. Vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen toimesta pidetään reserviläisten ampumataitoa yllä. Reserviläiset tekevät tämän omilla varoillaan maksaen itse patruunat ja matkat ampumaradoille. Reserviläisten laukaisumäärät lähentelevät 25 000:ta laukausta päivittäin. Euroopan unionin lyijyasetus korvaavine luoteineen ja luotien materiaaleineen ja ampumarata-vaatimuksineen tekisi tämän kansalaisten tekemän maanpuolustusta tukevan harjoittelun mahdottomaksi.

Euroopan unionin lyijyasetuksen vaikutukset eivät kuitenkaan koskisi vain reserviläisiä, uhkakuvat sen suhteen ovat moninaisemmat. Vaikka viranomaiskäyttö on rajattu ehdotuksen ulkopuolelle, olisi rajoituksella merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi poliisin varusteiden uusimisesta aiheutuviin kustannuksiin, poliisin ja sivullisten turvallisuuteen, poliisin toimintakykyyn, poliisin toimintaan liittyen patruunoiden saatavuuteen ja poliisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

käytettävissä olevien ampumaratojen vähenemiseen. Koska siviilit eivät voisi ostaa lyijyluoteja markkinoilta, niiden tarjonta vähenisi ja tämän myötä poliisin mahdollisuus [Puhemies koputtaa] hankkia lyijyluoteja heikkenisi. — Arvoisa puhemies, tätä on ihan pieni pala vielä. — Lyijyluotien vaihtuessa korvaaviin materiaaleihin luotien läpäisykyky kasvaa, minkä seurauksena poliisin oma suojautuminen vaikeutuisi sekä mahdollisuus säädellä voimankäyttöä ja vammavaikutusta kohteessa hankaloituisi. Tämä on paitsi sisäisen turvallisuuden kysymys myös julkisen talouden ongelma, sillä poliisin edelleen mahdollisesti käyttämien lyijyluotien hinta kasvaisi, kun tarjontaa on vähemmän.

Arvoisa puhemies! Vielä lyhyt lainaus sisäministeriön lausunnosta vuodelta 2020: ”Jos lyijy-ydinluodit joudutaan korvaamaan muulla materiaalilla, poliisihallinnolle aiheutuu merkittäviä kustannuksia, arviolta useiden kymmenien miljoonien eurojen arvosta.” Tämän päälle tulevat Raja ja Tulli.

Tähän loppuun haluan vielä yhtyä puolustusvaliokunnan selontekoa koskeviin sanoihin: ”Suomi tarvitsee vahvan, kansallisen puolustuskyvyn kaikissa tilanteissa ja kaikissa turvallisuuspoliittisissa ratkaisuisa, myös Naton jäsenenä.” — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Totean vain, etteivät nämä säännöt, joita aikatauluihin on sovittu, ole puhemiesten keksimiä, vaan nämä on yhteisesti sovittu sen takia, että jokaiselle riittäisi ainakin se tietty sovittu aika ensin, sitten myöhemmin voi ottaa lisää puheenvuoroja. — Edustaja Kinnunen, Mikko, olkaa hyvä.

17.03 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa herra puhemies! Talouden pitkän aikavälin suunnitelmia tehdään sodan ja pandemian varjossa hyvin vaikeasti ennustettavissa oloissa. Hinnat nousevat nopeasti, korot kipuavat kiivaasti. Kuluttajien luottamus talouteen on kevään aikana laskenut rajusti. Yhtä alhaalla tai alempana luottamus on ollut vain ensimmäisenä korona-keväänä 2020 ja vuonna 2008 finanssikriisin aikaan.

Tulevaisuuteen on vaikea nähdä, ja se raastaa ihmisten mieliä. Joudumme ennakoimaan, varautumaan, toivomaankin. Tällaisina aikoina hyvinvointiyhteiskunnan tehtävä on vakauttaa, rauhoittaa, pitää kaikki mukana. Meidän pitää keskittyä asioihin, jotka auttavat meitä kestämaan ja jaksamaan. On keskityttävä leipään, lämpöön ja turvaan, että selviämme myrskystä selville vesille. Vakaa maa on perusta kaikelle.

Arvoisa puhemies! Työllisyys on historiallisen korkealla. Jos ennen oli puutetta työstä, nyt on pula työntekijöistä. Osaajapula muodostaa tällä hetkellä suurimman haasteen yritysten kasvulle. Tarvitsemme kipeästi luottamusta tulevaisuuteen, tarvitsemme investointeja ja intoa yrittää.

Tulevaisuus syntyy laadukkaan koulutuksen kautta. Iloitsen siitä, että kriisien keskellä koulutuksesta ja tutkimuksesta ei lähdetty leikkaamaan. Sen sijaan on investoitu lisää. Lisäpanostuksia on laitettu varhaiskasvatukseen, ammattikouluihin, Suomen Akatemialle, ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistamiseen ja oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveyden tukemiseen. Lisäksi opintotuen tularajoja on nostettu pysyvästi 50 prosentilla.

Myös taide ja kulttuuri ovat saaneet lisäpanostuksia.

Peruskouluihin vakiinnutetaan sitouttavan kouluyhteisötyön toimintamalli, joka edistää oppilaiden mielenterveyttä ja koulujen yhteisöllistä toimintakulttuuria, joka on parasta kiusaamisen vastaista työtä. Se vaikuttaa myönteisesti kouluviihtyvyyteen ja oppimisen tuloksiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Oppisopimuksen koulutuskorvauksen kokeilu tuo monelle nuorelle käytännön reitin hyvään ammattiin. Jatkuvan oppimisen digitalisaatio-ohjelma tuo uutta työtä etsivälle kaikille palvelut samaan paikkaan.

Koronan jäljiltä ja Ukrainan sodan varjossa meidän on syytä suunnata katse vahvasti tulevaisuuteen ja panostaa edelleen tutkimukseen, koulutukseen ja innovaatioihin. Suomi pärjää vain osaamisella. Osaamista syntyy koulutuksen ja sivistyksen kautta. Se on myös kestävä talouden ja korkean työllisyyden tae, sillä ilman koulutusta on koko ajan vaikeampi työllistyä.

Arvoisa puhemies! Sota lisää taloushuoliamme. Talouden menot ja tulot ovat rakenteellisesti epätasapainossa, mikä johtuu esimerkiksi väestömme ikääntymisestä ja huoltosuhteen muutoksesta. Taloutta on pitkällä juoksulla tasapainotettava. Leikkauksiakin on tehtävä. Rakenteellisia uudistuksia pitää edelleen tehdä tällä kaudella rakennetun tärkeän sote-uudistuksen jatkeeksi.

Meidän pitää myös varautua siihen, että elintasomme tulee laskemaan. On meidän aikamme kantaa vastuuta. Siihen ovat aikaisemmat sukupolvet kyenneet, ja nyt on meidän vuoromme. Samalla on tärkeä muistaa, että tulevaisuus ja talous ovat omissa käsissämme.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä, olkaa hyvä.

17.08 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ennustettavissa oleva taloustilanne on harvinaisen epävarma, ja meistä kukaan ei täysin voi sanoa, miten tilanne kehittyy. Ensin oli korona, siitä tulleet lisämenot, sitten koronan hännät, ja edelleen on mahdollista, että näemme variantteja, jotka aiheuttavat uusia, yllättäviäkin menoja yhteiskunnissa läpi maailman. Sen jälkeen on tullut Venäjän hyökkäys Ukrainaan, siitä johtunut taloustilanteen muutos globaalisti ja pakotteiden ja vastapakotteiden aiheuttama tilanne. Meillä tällä hetkellä inflaatio kiihtyy läpi Euroopan, läpi maailman, ja samaan aikaan korkoja tullaan nostamaan ja on jo nostettu. Tilanne on harvinaisen vaikea. Ja kun Suomessa inflaatio on tällä hetkellä seitsemän prosenttia, niin se tämän maan sisällä myös vaihtelee: sellaisten ihmisten osalta, jotka asuvat kauempana palveluista, jotka tarvitsevat omaa autoa, joilla saattaa olla vielä öljylämmitteinen koti, inflaatio on toistakymmentä prosenttia. Tämä on harvinaisen vaikea tilanne, vaikka ne syyt tuolla taustalla me tunnistammekin.

No, puhemies, työ on kuitenkin parasta sosiaaliturvaa, ja näen itse, että vaikka nyt työtä tehnyt parlamentaarinen sosiaaliturvaa uudistanut komitea ei varsinaisesti näytä pääsevän mihinkään konkreettiseen, mikä sinällään on toki harmi, niin kyllä meidän kannattaisi katsoa muista Pohjoismaista mallia työllisyyspolitiikan osalta. Tanskassa ja Norjassa ajatellaan niin, että mikäli terve, hyvinvoiva ihminen sosiaalitukia saa, niin silloin myös on sitten velvoite mennä opiskelemaan tai töihin, kun ei ole mitään muuta asiallista syytä niistä kieltäytyä, ja tämänkaltaiseen meillä Suomessakin tulisi mennä. Meillä on tässä yhteiskunnassa oikeuksia, mutta vastapainoksi meillä tulee tässä yhteiskunnassa olla myös velvollisuuksia, ja työllisyysaste tulee saada 80 prosenttiin, jotta me voimme näitä menoja, joita meillä yhteiskunnassa on paljon, rahoittaa kestäväällä tavalla. Totta kai pitää, aivan niin kuin edellinen puhuja, edustajakollega tuossa sanoi, myös menopuolta tarkastella, mutta kun meillä väestö ikääntyy ja meillä palveluiden tarve joka tapauksessa lisääntyy, niin me tarvitsemme lisää työtä, jolla tämän kaiken voimme rahoittaa, koska jos tässä emme onnistu, niin silloin edessä ovat joko mittavat leikkaukset tai mittavat veronkorotukset, ja en usko, että tässä salissa yksikään puolue, saatikka puolueista muodostettu koalitiopohjainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

hallitus, olisi lopulta niistä valmis päättämään. Sen takia työn tekemisen merkityksellä, yrittäjyyden merkityksellä tulee olla erityinen painoarvo, kun mennään lähemmäksi kohti vuotta 2030 ja 30-lukua. Kyllä meidän täytyy saada ihmiset joko opiskelemaan tai töihin ja siten nostettua Suomen työllisyysaste 80 prosenttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen poissa, edustaja Kankaanniemi poissa. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.11 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Täällä jälleen puhuttiin työllisyysasteesta, ja kuten aiemmassa puheenvuorossa viittasin tähän edustaja Lindtmaninkin usein kehu- maan työllisyystoimintaan ja ylipäänsä työllisyyden parantamiseen, niin tilannehan on se, että näitä tilastoja kauniisti sanoen vääristellään ihan suoraan, ja se liittyy juuri tähän, että yksi tunti viikossa riittää siihen, että pääsee työllisyyslukuihin. Tämä on meidän keskeinen ongelma. Kun aiemmassa puheenvuorossa viitattiin, kuinka pitää työllisyys saada jälleen nousemaan, niin kyllä sen pitäisi olla aitoa työllisyyttä silloin. Nythän se on näitä korkein- taan muutaman tunnin viikossa tekeviä, joista tämä kasvu johtuu, ja tämä on yksi keskei- nen haaste Suomessa. Jos näin ei olisi, jos näitä tilastoja ei vääristeltäisi, se näkyisi huo- mattavan paljon selkeämmin. Nyt se näkyy lähinnä siinä, että samaan aikaan, kun työllis- yys on kasvanut, myös sosiaalimenot ovat kasvaneet. Se tarkoittaa, arvoisa puhemies, että työllä ei enää tulla toimeen. Se on vakava paikka.

Mutta palaan vielä vastalauseessa oleviin lausumaehdotuksiin ja tuossa aiemmin viitta- sin näiden menojen priorisointiin. Mehän edellytämme hallitukselta, että menot priorisoi- taisiin kolmeen luokkaan: välttämättömiin, tarpeellisiin ja vähemmän tarpeellisiin. Silloin näkisimme selkeästi, mistä on mahdollista hiukan nipistää ja mitkä on välttämätöntä ra- hoittaa. Tällä hetkellähän ihmisten elinkustannukset ovat nousseet niin vahvasti, että on ehdottomasti tehtävä esimerkiksi polttoaineveron alentamisen kaltaisia ratkaisuja. Halli- tuskun tietää tämän, vaikka ei sitä ääneen sano. Uskon, että tässä joku viikko menee, niin sitten hallituskin tulee itse esiin tällaisilla esityksillä ja jossain määrin toteuttaa myös sen, mitä perussuomalaiset vaativat.

Meillä on 30 lausumaa, ja me myös edellytämme, että hallitus toimenpiteillään nostaa kansantaloutemme tuottavuutta ja työllisyysastetta ja huolehtii maamme kustannuskilpai- lukyvystä laskemalla polttoaineveroa sekä kasvattamalla työtulovähennystä. Tämä on myös oleellinen. Nostan täältä vielä esiin tämän, että edellytämme, että hallitus seuraa huo- lella valtion velka- ja takausvastuiden kehitystä ja pyrkii vähentämään kokonaisvastuita ja riskien keskittymistä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Sipilä, olkaa hyvä.

17.14 Juha Sipilä kesk: Arvoisa puhemies! En aikunut tästä käyttää puheenvuoroa, mut- ta tuolla huoneessa kun vähän aikaa kuuntelin, päätin, että jospa käväisen kuitenkin täällä pöntössä.

Julkisen taloudenhan pitäisi toimia sillä tavalla, että silloin, kun on normaali aika tai hyvä aika, julkinen talous on plussalla tai vähintään nollassa ja silloin, kun on kriisiaika, pystytään sitten joustamaan — niin kuin nyt koronan vuoksi jouduttiin. Minusta tuntuu, että tässä salissa vallitsee aika suuri yksimielisyys siitä, että ne toimet, mitä hallitus on ko-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

rona-aikana tehnyt, olivat oikeita toimia ja niillä pelastettiin työpaikkoja ja niillä pelastettiin ihmisten henkilökohtaista taloutta, pelastettiin yrityksiä ja yrittäjiä konkurssilta. Sama koskee Ukrainan sota, Venäjän hyökkäystä; kyllä tässä tilanteessa vaaditaan sitten joustoa julkiselta taloudelta, niin että tullaan tällaisessa tilanteessa vastaan ja myöskin vahvistetaan oman puolustuksen mahdollisia puutteita.

No, tätä keskustelua kun kuuntelee, niin täällä puolustetaan paljon tehtyjä menoja ja vaaditaan uusia menoja, eikä minulla ole sanottavaa niihin, mitä on tehty. Ne varmasti kaikki ovat tarpeellisia. Mutta kun puhutaan tässä tilanteessa, niin tuossa julkisen talouden suunnitelmassa meillä on tasaisesti seitsemän miljardin vaje seuraaville neljälle vuodelle per vuosi, vaikka ne koronakulut ovat jo takana. Oman käsitykseni mukaan tuolta hyvinvointialueilta tulee semmoinen kahden kolmen miljardin vaje näkyviin, kun alueet pääsevät ensi vuoden alusta toimintaan, julkisen sektorin palkkaratkaisu — tarpeellinen sellainen — tulee myöskin nostamaan kuluja, ikääntymisen huippuvuodet meillä ovat vielä edessäpäin, ja myöskin korkojen nousu tulee lisäämään julkisen talouden menoja. Väitän, että tästä kaikesta seurauksena semmoinen 12—13 miljardia meillä on julkisessa taloudessa alijäämää.

No, työllisyys on korkealla. En epäilisi tilastoja — ne on tilastoitu aika lailla samalla tavalla vuodesta toiseen — mutta jos te epäilette työllisyysastetilastoja, niin seurakaa työtuntien tilastoja: ne kertovat ehkä paremmin sitten vastauksen tuohon kysymykseen, mikä edustaja tuossa äsken teki.

Täällä vaaditaan ensimmäisessä lauseessa tasapainoa, mutta seuraavassa lauseessa on sitten miljardihaulikko kädessä ja esitetään miljardin veronkevennyksiä tai menolisäyksiä. Otan esimerkiksi tämän polttoaineveron: Minäkin olen sitä mieltä, että polttoaineen hinta on aivan liian korkea, mutta kun suurin piirtein viisi miljardia litraa Suomessa menee nestemäisiä polttoaineita vuodessa [Vilhelm Junnila: Kahdeksan!] — no niin, kahdeksan on oikea luku — ja jos me 20 senttiä pudotetaan veroa, niin se maksaa 20 kertaa kahdeksan eli 1,6 miljardia euroa, ja kuka sen takaa, että se 20 senttiä tulee siellä mittarilla näyttöön? Minä ainakin olen oman dieselini tankannut tässä kahden viikon aikana 20 sentin erolla eri yhtiöiden mittareilta. Se 1,6 miljardia menee, mutta meillä ei ole mitään takeita siitä, että se pudottaa ihmisten polttoaineiden hintoja.

Samoin täällä vaaditaan työn verotuksen keventämistä, joka on erittäin hyvä asia sekin, mutta sielläkin puhutaan miljardista tai kahdesta miljardista hyvin nopeasti.

Eli minun suurin huoleni on se, että tässä talossa ei ole — ei täällä meidän hallituksen puolella mutta ei myöskään siellä opposition puolella — edes suuruusluokkakäsitystä siitä, mitä tässä tilanteessa aikuisten oikeasti pitäisi tehdä, jos oikeasti halutaan julkinen talous tasapainoon. Toivon, että ennen vaaleja nähdään perussuomalaisilta ja kokoomukselta mutta myöskin keskustalta ja sosiaalidemokraateilta selkeä suunnitelma siitä, miten tämä aiotaan panna kuntoon, tai jos tätä ei haluta panna kuntoon, eletään sitten niin kuin Ranskassa. Ranskassa nimittäin ensi vuonna tulevat 50-vuotisjuhlat siitä, kun edellisen kerran valtiontalous oli tasapainossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen poissa. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

17.19 Pia Viitanen sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa vain hyvin lyhyesti:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Pidän hyvin tärkeänä, että valtiovarainvaliokunta tässä mietinnössään nostaa erääksi lausumaksi sen, että jatkossa tarvitaan toimia, täsmätoimia, suomalaisten ihmisten ostovoiman helpottamiseksi. Hinnat karkaavat käsistä, niin kuin kaikki tiedämme, ja aiheellista huolta toki monella pienituloisella, keskituloisella ihan tavallisella ihmisellä, palkansaajalla, yrittäjällä, eläkeläisellä on tästä tämän päivän elämäntilanteesta. Varmasti on hyvä, että nyt on tehty toimia, ja siksi minäkin edellytän ja on välttämätöntä, että niitä tehdään myös jatkossa kohdennetusti ja siten, että se ihmisen normaali arjen turvallisuus, mikä on mielestäni tärkeä asia, vahvistuisi selkeästi.

Puhemies! Minä toivon, että kun hallitus sitten tästä koppia ottaa, niin kuin kuulimme ministeri Saarikolta tänään, että tämä lausuma otetaan vakavasti, niin sitä ei sitten todellakaan tehdä mitenkään kokoomuksen malliin. Eli tänäänhän kuulimme ja puhuimme siitä Kalajoen yllätyksestä, mikä kokoomuksella oli tuossa viikonloppuna, että siellä oli tarkastettu sitten linja velan suhteen ja nyt oltiin valmiit ottamaan miljarditolkulla velkaa mutta vain sen takia, että saadaan veronkevennyksiä kaikkein hyvätuloisimmille. Minusta se ei ole oikein eikä reilua eikä viisasta. Veronkevennysvaraa varmasti tässä tilanteessa löytyy jollakin tavalla kohdennetusti ja nimenomaisesti niin, että se tavallinen ihminen, pienituloinen, keskituloinen, lapsiperhe, ihminen, jolla on toimeentulovaikeuksia, kaikki voisivat näistä hyötyä, mutta ei niin, että todellakin se kaikkein hyvätuloisin prosentti saisi sitten tällaisen jättipotin, laskelmien mukaan noin 10 000 euroa vuodessa lisää. Sen takia kokoomus sen velan ottaisi, mikä ei ole kovinkaan reilua.

Puhemies! Loppuun minun lempilapseni, kun puhutaan tulevaisuudesta ja sen rakentamisesta: luovat alat, kulttuuri ja niiden tuomat mahdollisuudet myös työllisyyden kannalta. Kaikki tietävät, että henkinen hyvinvointi vahvistuu näiden kautta, mikä on sinänsä tärkeää koko yhteiskunnan henkisen vaurauden kannalta, mutta kyllä sekin, että aluetaloudet piristyvät, tulee työpaikkoja, on hyvin tärkeää. Myös valtiovarainvaliokunta omassa mietinnössään ottaa kantaa näiden asioiden puolesta.

Ja niin ikään me toteamme — kaksi sivuseikkaa sinänsä, mutta pieniä, tärkeitä asioita — että kyllä meidän lausumillamme on ollut merkitystä. Nimittäin nyt tässä kehyksessä toteutuu kaksi kulttuuripuolen vaadetta: toinen on tämä hyvitysmaksun taso, jonka tulee olla tekijöiden oikeuksia turvaava, ja toinen sitten näiden e-aineistojen, [Puhemies koputtaa] digitaalisten aineistojen, lainauskorvaus, se on tärkeä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.23 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Sipilä piti tässä ihan hyvän puheen. Ehkä se hieman oli kamreerimainen, mutta aiheessa pysyttiin. Hän vastauksena noihin työllisyyslukuihin mietti tehtyjen työtuntien määrää. Haluaisinkin hänelle vastata, että tehdyt työtunnit ovat siis vähentyneet, vaikka työllisyys on kasvanut, ja se liittyy nimenomaan tähän, että tehdään se yksi tai kaksi tuntia mutta näyttäytyään tilastoissa niin kuin oltaisiin töissä. Juuri tästä on kysymys.

Arvoisa puhemies! Täällä vihreiden edustaja Holopaisen pitämässä ryhmäpuheessa myös korostettiin työperäisen maahanmuuton kaikkivoipaisuutta. Kerron nyt lyhyesti, millainen on vihreä työllisyysmalli — odotan, että heitä tulee runsain mitoin vastaamaan tähän. Sehän on siis sellainen, että ensin meidän viisisataamiljoonaisesta sisämarkkinasta henkilöt tulevat vapaasti — meillä on työvoiman vapaa liikkuvuus, he tulevat Suomeen töihin — mutta pian he huomaavat, että palkkataso ei ole kilpailukykyinen, koska verotus

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

on korkea, ja sen vuoksi meillä on useita toimialoja, joilla on oikeasti työvoimapula. He nimittäin silloin palavat kotiinsa, ja nyt kausityöläisetkin ovat valitsemassa uusia kohteita.

Tässä vihreässä työllisyysmallissa sitten tämän jälkeen, kun ei löydetä sisämarkkinoilta työntekijöitä, suunnataan katse EU- ja Eta-maiden ulkopuolelle. Ensin sieltä tulee koulutettu työvoima, joka kohtuullisen helposti Suomeen pääsee. Heistä on pula, ja meillä on oikeasti tarve koulutetulle työvoimalle. Mutta tässä vihreässä työllisyysmallissa ei yleensä puhuta oikeista osajista eli koulutetusta työvoimasta, vaan se tarve on nimenomaan kouluttamattomalle työvoimalle, joka suurin piirtein vastaisi sisämarkkinoilla vapaasti liikkuvaa. Tämä malli siis perustuu julkisiin menoihin: valtio osittain subventoi näitä työntekijöitä. Miten? Siten, että ensin ollaan oleskeluluvalla töissä, mutta palkka ei ole kilpailukykyinen, verot ovat korkeat, ja sen jälkeen jäädään yhteiskunnan ylläpitäviksi. Silloin olemme tulleet tilanteeseen, jossa työllisyys kasvaa mutta sosiaalimenot kasvavat sitäkin voimakkaammin. Tästä on kysymys, ja tämä on tämänkaltaisen työperäisen maahanmuuton keskeinen ongelma, että palkalla ei tulla toimeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

17.26 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Muutama sana kanssa tähän loppuun.

Hallitus tavoittelee talouskasvua, joka on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä. Tästä huolimatta hallitus toteuttaa kuitenkin ylikireää ilmasto- ja energiapolitiikkaa, mikä vain lisää kansalaisten asumisen, elämisen ja liikkumisen hintaa. Tämä on tosiasia, jota hallitus ei pääse pakoon. Kaikkea ei nimittäin voida selittää nykyisellä maailmanpoliittisella tilanteella. Useimmat maat ovat reagoineet nousseisiin hintoihin, mutta Suomen hallitus jatkaa vähättelevällä linjallaan. Maailmanparantamiseen ja EU:n tukipaketteihin tarjotuilla rahoilla hallitus olisi voinut alentaa suomalaisten jokapäiväisiä elinkustannuksia laskemalla muun muassa sähkö-, bensa-, diesel- ja lämmityspolttoaineveroa. Tämä on ollut ja on perussuomalainen vaihtoehto. Kaikkien muiden vaihtoehto on ollut ja on leikata sosiaaliturvaa tai nostaa veroja.

Arvoisa herra puhemies! Energian ja polttoaineen kallistuminen vaikuttaa maataloihin, yrityksiin ja kotitalouksiin. Lannoitteiden osalta, kuten todettua, ongelmat liittyvät hintojen voimakkaaseen nousuun. Rehujen saatavuutta uhkaavat puolestaan edeltävien vuosien heikot sadot. Erityisen vakava tilanne on kotieläintuotannon aloilla, joilla rehuomavaraisuus on heikko, tuotanto on energiaintensiivistä ja tuotantosopimukset ovat pitkiä. Jos hallitus jatkaa valitsemallaan linjalla, niin se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi maamme ruokaturva ja huoltovarmuus romahtavat ennen pitää. Tätä ei luulisi kenenkään haluavan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.27 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset ovat tehneet valtiovarainvaliokunnan mietintöön vastalauseen. Se on numerolla 1. Tämä on hyvin vakavaa tekstiä tästä alusta lähtien, ja haluan sen tässä lukea, koska ehkä kaikki eivät ole vastalauseita käyneet läpi. Ihan lainauksena:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

"Julkisen talouden suunnitelma ei sisällä konkreettisia tavoitteita tai keinoja julkisen talouden kestävyysvarmistamiseksi. Julkisen sektorin menojen ja toimintojen priorisointi on väistämättä edessä, mutta hallitus jättää vaikeat ratkaisut seuraavalle hallitukselle. Valmiiksi heikkoa taloustilannetta pahentaa sota, pakotteet, energia-, ruoka- ja parhailaan käynnistynyt eurokriisi. EU:n kautta suunnitteilla olevat useat tulonsiirto- ja yhteisvastuumeکانismit tulevat olemaan hallituksen ja eduskunnan aiempien kannanottojen vastaisia ja läpi mennessään kasvattavat valtion velkaa ja vastuita merkittäväällä tavalla ja siirtävät toimivaltaa pysyvästi EU:lle.

Julkisen talouden suunnitelman pohjana toimiva valtiovarainministeriön ennuste sisältää perusuran ohella kaksi skenaariota, joista toisessa Venäjän aiheuttama shokki päättyy nopeasti ja toisessa se pitkittyy ja johtaa Venäjän kaupan täydelliseen tyrehtymiseen. On ilmeistä, että tämä negatiivisempi skenaario tulee toteutumaan, jolloin kasvu jäisi kuluvana vuonna oletetun 1,5 prosentin kasvun sijaan 0,5 prosentin tasolle, heikkous jatkuisi vielä 23 ja myös inflaatio pysyisi perusuraa korkeammalla.

Ennuste ei huomioi uudelleen käynnistynyt eurokriisiä. Finanssikriisissä 2007 USA:n keskuspankki laski korkoja paljon Euroopan keskuspankkia nopeammin. EKP päätyi jopa nostamaan korkoja 2010, mikä syvensi kriisiä Euroopassa. EKP on nyt ilmoittanut etukäteen tulevaisuuden nostamaan korkoja, ja valtioiden velkakirjojen jälkimarkkinakorot ovat tämän seurauksena nousseet. Italian 10-vuotisen velkakirjan korko on noussut alkuvuoden 1 prosentin tasolta 4 prosentin tasolle, ja Espanjan 0,6 prosentin tasolta 2,9 prosentin tasolle. Italian valtion velanhoidokustannukset ovat siis nousemassa koko velkakannasta 2,25 prosenttiin bruttokansantuotteesta. Eli samaan aikaan, kun velkaantuminen Euroopassa räjähtää kasvuun ja talouskasvu hiipuu, velanhoidokustannukset ovat nousussa. Koska Etelä-Eurooppa on ajautumassa kriisiin, seurauksena on poliittista levottomuutta useissa maissa ja uusia tukipaketteja, todennäköisesti vielä tämän vuoden aikana, joissa Suomi käytännössä maksaa Etelä-Euroopan menoja miljardeilla euroilla.

Mikäli eurokriisin uudelleen käynnistymistä ei saada estettyä nopeilla raha- ja finanssi-poliittisilla toimilla, kasvu tulee jäämään ennusteista ja valtion menojen ja vastuiden kasvu ylittää ennusteet. Toisaalta, mikäli nämä toimenpiteet saadaan toteutettua, se myös lisäisi Suomen valtion menojen ja vastuiden kasvua ja heikentäisi kansallista suvereniteettia siirtämällä toimivaltaa pysyvästi EU:lle.

Ennusteissa ei myöskään ole huomioitu ruokakriisin ja vihamielisten maiden mahdollistamaa riskiä uudesta siirtolaiskriisistä, joka lisäisi Suomen julkisen sektorin menoja miljardeilla euroilla tarkastelujakson aikana.

Tässä näkyy Suomen talouspoliittisen konsensusajattelun heikkous. Koska euroa, vihreää siirtymää ja maahanmuuttoa luullaan menestystarinoiksi, niiden aiheuttamia taloudellisia menetyksiä ja uhkia aliarvioidaan julkisessa keskustelussa vuosikymmenestä toiseen."

Arvoisa puhemies! Tässä on erityisen vakavaa se, että eteläisen Euroopan talouden kehitys on huolestuttavaa ja me olemme vahvasti kytkettyjä tähän kehitykseen. Näinä päivinä tulee vuosi siitä, kun euroelvytyspaketti tässä salissa hyväksyttiin: 6,6 miljardin osuus Suomelle, ja käytännössä kaksinkertaisena eli 13 miljardiin on vastuu, ja saamme siitä runsaat pari miljardia. [Puhemies koputtaa] Kehno sopimus, jollaisia ei pidä enää tehdä.

Arvoisa puhemies! Toinen kehno ja todella vaarallinen asia on se, että meillä on tällä hetkellä kotimaassa työssäkäyviä keski- ja matalapalkkaisia ihmisiä, joiden työstä tuleva ansio ei riitä elämiseen. [Puhemies koputtaa] Meillä on valtava köyhyysongelma puhkeamassa tässä maassa, ja hallitus näyttää suhtautuvan tähän valitettavan huolettomasti.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.33 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun käymme läpi tätä julkista taloutta ja sitä, mihinkä sitä rahaa laitetaan, niin on pakko ottaa esille myös nuo hallinnon kulut. Ehkä meidän Suomessa pitäisi tarkkaan vielä miettiä näitä hallintoasioita. Nythän tämä sote-uudistus tuli, ja siinä muuttui aika paljon asioita. Kunnilta meni noin puolet tehtävistä näille uusille alueille, ja kuntiin jää kuitenkin lähes täydellisesti se entinen hallinto, eliikkä sinne jäivät lakisääteiset kunnanvaltuustot, sinne jäivät kaupunginvaltuustot, sinne jäivät myös hallitukset, kunnan- ja kaupunginhallitukset, ja sinne jäivät lautakunnat. Aika harvassa kunnassa niitä lautakuntia on ainakaan vielä menty muuttelemaan, ehkä jossain saatetaan sitä sosiaali- ja terveystalouden lautakuntaa sitten lopettaa, mutta käytännössä se entinen hallinto sinne oikeasti jäi.

No, eikä siinä vielä kaikki. Aikaisemmin kun sotea suunniteltiin, meinattiin se maakuntahallinto laittaa siihen samaan, mutta, kuinka ollakaan, tämä uusi sote oli nyt semmoinen, että tuli tämä uusi aluehallinto mutta jäi myös maakuntahallinto erikseen, eliikkä siellä on taas yksi hallinnon taso. Jotenkin miettisi, että olisiko näissä nyt yhdistämisen paikka, koska ei varmaan kukaan oikein osaa sanoa, mitenkä paljon nämä hallinnon kulut tulevat kasvamaan. Se on selvää, että byrokratia kasvaa.

Mutta todella harmittaa, että ei tahdo sitten olla niitä tekeviä käsiä. Kun tämä itse uudistus ei niitä tekeviä käsiä lisännyt, niin nyt on kyllä hirveän tärkeää pitää huolta siitä, että saadaan sinne ihmisten luokse töitä tekemään niitä tekeviä käsiä, mitä tarvitaan sote-puolelle ja muualle.

Jotenkin tätä hallintoa on vielä kuitenkin katsottava, ja sitä pitää seurata, että mitä se on vuoden päästä, viiden vuoden päästä. Ei voi unohtaa ja antaa sen hallinnon olla. Sitä pitää seurata, mitä tuleman pitää ja mitenkä ne hallinnon kulut kasvavat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.35 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti vielä edelliseen puheenvuoroon viitatakseni totean, että mielelläni tarkastelin tätä julkisen talouden tilannetta sillä perusteella, mikä tilanne Suomessa nyt on. Viittaan noihin puoluekokouspuheenvuoroihin. Nehän olivat toki kokousväelle tehtyjä puheenvuoroja, joiden vieminen tosiasiallisiksi päätöksiksi vie pitkän aikaa, mutta tärkeintä olisi tunnistaa nyt tilanne, missä Suomi tällä hetkellä on, ja se tilanne on todella vakava. Tarkoitan sitä, että velanottomäärä on sillä tasolla ollut jo pitkään. Korot nousevat. Tällä hetkellä sen kymmenen vuoden velkapaperin hinta, mitä Suomi joutuu velkaa ottamaan, on 2,2—2,3 prosenttia, ja nousu on varmasti rajua. Eli siihen asiaan kevyesti suhtautuminen alkaa olla jo melkoista uhkapeliä, ja nyt pitäisi kyllä tässä maassa herätä siihen, että se velkakierre pyritään katkaisemaan ja vähitellen päästään oikealle kasvu-uralle.

No, ensimmäisenä tulee mieleen tietenkin metsäammattilaisena se, että Suomen metsätalouden ja metsäteollisuuden tila on todella vakava. Meillä ollaan tällä hetkellä tilanteessa, jossa Euroopan unioni työntää jalkaa oven väliin, vaikka metsäpolitiikka on suomalaisen omaa politiikkaa, näin on sovittu. Siitä huolimatta Euroopan unioni esittää 30 prosentin metsiensuojelua, se esittää monimuotoisuuden nimissä rajoituksia metsien käyttöön. Vihreät lanseeraavat tänne jatkuvaa kasvatusta, jolla pitkässä juoksussa metsä tuhotaan, levitetään kaikkialle maannousemasieni. Ei näköjään haittaa tässä talossa kovin paljon, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

voi puhua ihan mitä haluaa ja on mielestään vielä oikeassa. Mutta kuitenkin tosiasioita ei saa unohtaa.

Ensimmäisenä tulee mieleen tämän hetken tilanne. Kun teemme tämän ilmasto- ja energiaratkaisun, niin siinä yhteydessähän turve on saanut kaikki synnit niskaansa, ja tällä hetkellä ollaan tilanteessa, että turpeella tuotettu energia on niin kallista, että metsäteollisuuden laitoksiin, sekä sellutehtaisiin että sahaille, kuuluva puutavara hyvin useassa tapauksessa ajetaan suoraan lämpövoimalaitoksiin poltettavaksi. Tällä syntyy valtava kansantaloudellinen tappio, jonka arvo on miljardeja Suomessa. Kannattaa muistaa, että kun sellutehtaassa siitä puusta tehdään selluloosaa, siitä erotetaan sitten muut aineet erilleen siinä prosessissa ja samalla se laitos tuottaa valtavan määrän sähköä ja lämpöenergiaa ja erilaisia kemikaaleja. Tämä on heitetty romukoppaan aivan kokonaan, ja menetetään se lisäarvo, joka puunjalostuksella saavutetaan. Kysymyksessä on helposti jopa 200 euron vahinko per yksi kiintokuutiometri, mikä metsästä sitä kuitupuuta tehtaalle tuodaan. Samalla menetetään iso osa suomalaisia vientituloja. Vuonna 21 eli viime vuonna metsäteollisuuden vienti oli 13,1 miljardia euroa, ja joku sanoi, että se ei ole paljon. Mutta kun siihen otetaan mukaan sitten kemianteollisuuden saama lisäarvo, metalliteollisuuden tekemä työ, metalliteollisuuden tekemät koneet, laitteet, sähkötekniikka ja moni muu, niin kysymys on helposti 20 miljardin paketista ja enemmänkin vuoden aikana Suomessa. Ja nyt tämä halutaan vaarantaa tällä — suoraan sanoen sanon sen — älyttömällä ilmastopolitiikalla. Kun meidän omat hiilinielumme on laskettu väärin, päästöjä on laskettu liikaa, niin sitten sen jälkeen nyt ollaan tilanteessa, että me joudumme maksamaan päästökaupan kautta ylimääräisiä maksuja Euroopan unionin suuntaan, niin että joudumme kustannusnousuun, jota ei hallitse enää kukaan. Tällä hetkellä me maksamme... Nykyisellään meillä on se 15 miljoonaa tonnia ylimääräistä hiilidioksidia, on joko liioiteltuja päästöjä tai väheksytyjä nieluja, ja se maksaa valtiolle suurin piirtein 1,3 miljardia nykyisellä päästökaupan hinnalla laskettuna, tämän aamun hinnalla laskettuna.

Tämä kaikki on tapahtunut sen takia, että mielistellään jotakin yhtä aatesuuntaa tässä talossa. Kuinka moni suomalainen oikeasti haluaa, että sen meidän metsien taloudellisen arvon, mikä niillä Suomelle on, annetaan mennä romukoppaan noin vaan ilman minkäänlaista kritiikkiä? Ja pahintahan tässä on se, että kun metsien kasvu on tällä hetkellä ainoa todellinen hiilinielu Suomessa, niin nämä samaiset ilmastoprofessorit Markku Ollikaisesta alkaen todistavat ääni väristen, että meidän pitää metsiä suojella. Sehän nimenomaan tuhoaa sen hiilinielun. Kun metsienhoito lopetetaan, hiilinielu vähitellen häviää ja siitä metsästä tulee päästölähde. Ja sitten kun lopetetaan soilla turpeennosto ja turvepeltojen käyttö, ne pitäisi sen jälkeen ennallistaa, elikkä sinne päästetään vesi, jolloin siltä hiilidioksidia päästävältä suolta tulee välittömästi, kun vesi nostetaan alueelle, valtava metaanituotanto, ja se on 40 kertaa pahempi kasvihuonekaasu kuin hiilidioksidi on. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Kaksi lausetta lopuksi. Totean vain sen, että milloin tähän suomalaiseen politiikkaan saadaan järki, ei näin voi jatkaa. Pahoin pelkään, että lähivuosina valtion budjetin tekee Kansainvälinen valuuttarahasto IMF. Jos joudumme sen firman holhokiksi, niin sitten on kyyti kylmää. Tätä hetkeä en mielelläni koskaan näkisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

17.40 Vilhelm Junnila ps: Arvoisa puhemies! Kiitän edustaja Kankaanniemeä, kun hän esitteli perussuomalaisten vastalauseen hyvin perusteellisesti. Jos edustaja Sipilä toimi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

kamreerimaisesti, niin edustaja Kankaanniemi oli controller. Tässähän on siis 30 lausumaehtotusta, joita ehdotamme. Kokonaisuuden kannaltahan merkittävää on nyt se, miten energiamarkkinoiden tilanne kehittyy: onko tämä lyhytaikaista, vai onko se pitkäaikaista? Tämä tietysti vaikuttaa myös inflaatioon.

Yhdysvalloissahan inflaatio on ollut 8,6 prosenttia, mutta se on ollut kysyntäinflaatiota. Meillä on kustannusinflaatio. Ja se, mikä meidän tehtävämme täällä on, on nimenomaan puuttua näihin kustannuksiin. Nimittäin jos sitä ei lyhyellä aikavälillä tehdä, niin kyllä nämä ostovoimaan vaikuttavat tekijät — kulutuksen vähentyminen, palkankorotukset ja korkomenot — johtavat sitten keskipitkällä aikavälillä myös tilanteeseen, jossa meilläkin siirrytään kysyntäinflaation puoleen. Ja silloin, arvoisat edustajat, olemme todellisissa vaikeuksissa. Nyt tähän voidaan vielä reagoida.

Mutta kun viittasin noihin lausumiin, niin otan täältä esiin kolme lausumaa, joita ei ole vielä mainittu. Lausuma 10:ssä edellytämme, että hallitus estää Fit for 55 -sosiaalirahaston läpimenon määräenemmistöpäätöksellä tarvittaessa ilmoittamalla etukäteen, että esityksen kannalta välttämätöntä ja yksimielisyyspäätöstä edellyttävää rahoitusta ei Suomi tulisi hyväksymään.

Arvoisa puhemies! Edellytämme lisäksi, että hallitus puuttuu välittömästi ja päättäväisesti jengiytymiskehitykseen, jotta Suomi välttyisi Ruotsin kaltaiselta nuorten oirehtimiselta.

Arvoisa puhemies! Viimeiseksi, edellytämme myös lausuma 18:ssa, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin hyvinvointialueiden rahoitusmallin korjaamiseksi. Kyllä se syys—lokakuu tässä lähestyy, ja hyvinvointialueet ovat silloin monella alueella tilanteessa, jossa kirstu on tyhjä, ja silloin tähän on reagoitava. Eli kaiken tämän viestin lisäksi ongelmat tulevat myös maamme sisäpuolelta tällä mittakaavalla, niin että kyllä tässä haasteita riittää hallituksella. Ehkä ne nyt tällä kertaa eivät tule koronaan liittyen eivätkä toivottavasti myöskään Venäjään liittyen, mutta se liikkumavara on hyvin pieni, ja kyllä tässä on hallituksella vastuu siitä, miten me näihin kriiseihin reagoimme, miten me sitä pientä liikkumavaraa käytämme. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lundén, olkaa hyvä.

17.44 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Julkisen talouden suunnitelma ei sisällä konkreettisia tavoitteita tai keinoja julkisen talouden kestävyysvarmistamiseksi. Hallitus jättää vaikeat ratkaisut seuraaville hallituksille. Velkaantuminen jatkuu hälyttävällä tasolla. Kasvava velka lisää julkisen talouden riskejä ja heikentää yhteiskunnan kriisinsietokykyä. Eläkeläisten verohelpotuksista on puhuttu mutta ei riittävästi, ja ne pitäisi todellakin parannettuina toteuttaa. Hallitus ei ole ottanut huomioon kohonneen korkotason aiheuttamia riskejä. Muistutan, että työn tulee aina olla kannattavaa ja työllä on tultava toimeen.

Nykyisin henkilö lasketaan työlliseksi, kun tekee säännöllistä palkkatyötä tunnin viikossa, kuten edustaja Junnila on täällä aivan oikein usein sanonut. Siksi määräaikaista osatyötä tekevien määrä kasvaa, vaikka kokoaikatyön kasvuluvut ovat olemattomat. Samaan aikaan sosiaalimenot kasvavat. Työllä ei siis tule toimeen.

Arvoisa herra puhemies! Työllisyyden nostamisessa tarvitaan useita eri toimia. Työn ja yrittämisen verotusta ei saa tässä tilanteessa kiristää, ja kansalaisten ostovoiman säilymi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

sestä on pidettävä huolta. Tuottavuuden parantamiseksi ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomiseksi tarvitaan lisää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa.

Työperäisen maahanmuuton osalta olisi syytä kiinnittää huomiota elinkaarikustannuksiin. On todennäköistä, että osa saatavuusharkinnan piiriin kuuluvista EU:n ulkopuolelta saapuvista työntekijöistä päättyy työkomennuksen päätteeksi työttömiksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.45 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kun on ollut puhetta nyt tästä turveasiasta, niin on pakko nostaa sitä esille, että perussuomalaiset ovat tuoneet koko ajan sitä esille, että olisi hirveän tärkeää tämä turvetuotanto pitää Suomessa ja myös että turve määriteltäisiin uusiutuvaksi, koska se sitä on.

Tässä on kuultu erittäin hyviä puheenvuoroja edustaja Kankaanniemeltä, edustaja Mäenpäältä, edustaja Lundénilta ja edustaja Junnilalta. [Eduskunnasta: Kiitos!] Samoin edustaja Hoskonen äsken käytti puheenvuoron, mutta edustaja Hoskoselle on toki pakko nyt sanoa, että olisi tietysti hienoa, että teidän puolueenne myös huomioisi sen, mitenkä vihreään päin keskusta on nykyään menossa, että joskus jopa ihmettelen, ovatko vihreät ja keskusta niin kuin liittoutumassa samaksi puolueeksi, koska hirveän vihreisiin päin ollaan menossa. On sikäli kiva kuulla Hoskoselta vähän toisenlaisiakin mielipiteitä.

Mutta ehdottomasti tämä turveasia on tosi tärkeää pitää yllä. Ei voi olla niin, että annetaan sen mennä ihan noin vain. Olen laskenut turvedieselistä myös, että mitähän sillekin asialle kuuluu, turpeesta valmistetulle dieselille, ja tämäkin on aika iso asia tämmöisenä huoltovarmuusseikkana, että jos ei pidetä yllä tätä huoltovarmuutta, niin ei hyvä päivä kyllä seuraa sitten, jos tulee vakavia kriisitilanteita. Eli on tärkeätä huomioida huoltovarmuus ja tämä turvetuotanto, että sitä ei anneta mennä alas. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Todellakin, kuten edustaja Reijonen sanoi, turpeesta voidaan tehdä dieseliäkin. Se on täysin yksinkertainen homma ja toimiva, ja siitä on ihan olemassa valmis suunnitelmakin — eiköhän panna toimeksi. Ihmettelenkin, minkä takia Suomessa ei siihen ryhdytä. Tällä hetkellä olemme sellaisessa liemessä, josta on hyvin vaikea rimpuilla irti: Miten pitkään Venäjä hyökkäyssotaansa jatkaa Ukrainaa kohtaan? Tuleeko jäätynyt kriisi, kestääkö kymmenen vuotta vai 20 vuotta? Nyt meillä polttoaine kohta maksaa kolme euroa litra, olkoon sitten bensa tai diesel — mikä muuten käytännössä lopettaa jakeluliikenteen, kuorma-autoliikenteen, ja puutavara ei kulje, kun yrittäjien ei kannata enää liikkua. Jos ajatellaan, mitä tapahtuu sitten, kun tämä järjestön päästökauppa... Joiltakin osin siinä on hyvääkin, mutta se virhe on siinä, että nyt kun päästökaupan piiriin otetaan liikennepolttoaineet — siis diesel ja bensiini — se tulee nostamaan polttoaineen mittarihintaa noin 50 senttiä litra, 40:stä 50 senttiin litra, mikä tarkoittaa käytännössä, että tavallisella työntekijällä, lapsiperheen äidillä tai isällä, eläkeläisellä tai pienituloisella ihmisellä ei ole mitään mahdollisuutta enää lähteä autolla yleensä minnekään. Elikkä olemme sen jälkeen pattitilanteessa, jota en koskaan soisi näkeväni. Mutta tähän pitää tämän maan hallituksen puuttua nyt.

Saksassa ja Keski-Euroopassa yleensä tehdään valtavia poikkeuksia tämän ilmastopoliitiikan takia. Siellä pienennetään sähkön hintaa, pienennetään energian hintaa. Maan halli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

tuksen pitää tehdä komissiolle selkeä esitys... Suomen hallituksen pitää tehdä toki ensin päätös siitä, että turve on strateginen polttoaine Suomelle ja tärkeä osa Suomen huoltovarmuutta, ja sen jälkeen komissiolta haetaan siihen poikkeusesitys, että irrotetaan kokonaan päästökaupasta ja verot pois, koska tämä nykyinen tilanne on aiheuttanut sen, että ensi talvena poltetaan sumeilematta metsäteollisuuden raaka-ainetta, ja en jaksa uskoa, että yksikään Suomen eduskunnan kansanedustaja haluaa, että metsäteollisuus tästä maasta vähitellen kuihtuu pois.

Arvoisa puhemies! Nyt ollaan sillä tiellä, että se metsäteollisuuden hiljainen alasajo on jo alkanut. UPM:n kolme viimeistä investointia ovat menneet ulkomaille: Uruguayhin lähes neljä miljardia, Saksaan lähes miljardi ja viimeinen investointi Rotterdamiin, se biotuotetehdas, lähes miljardi sekin. Tämä tie vie suomalaisten tuhoon, ja siitä selviää vain sillä, että me laskemme rajusti elintasoa, suostumme siihen, pienennämme eläkkeitä, pienennämme sosiaaliturvaa, pienennämme palveluita ja niin edelleen. Kun tällä keinoin asia esitetään, niin luulen, että sitä ei halua kukaan.

Arvoisa puhemies! Olen tästä tilanteesta erittäin huolissani, ja tämä painaa sydäntäni joka päivä, miksi Suomi menee tällaiseen halpaan, että hyppää Euroopan unionin päätösten mukaan, vaikka siellä rakennetaan liittovaltiota. Uusi tulevaisuuskonventti on kuulemma jo alkanut, [Puhemies koputtaa] ja se johtaa siihen, että kun liittovaltio tulee, niin sitten eläkerahastojakin ruvetaan ottamaan eteläeurooppalaisten eläkkeiden vakuudeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

17.50 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Tämän keskustelun alkuosa, debatti ja ne puheenvuorot, käsitteli hyvin pitkälti kokoomuksen Kalajoen puheita ja kirjoituksia. Ymmärrän sen, että hallituspuolueet halusivat siirtää keskustelun kokoomuksen ampumiseen, ja itsekin jäin ihmettelemään niitä kokoomuksen puheita. Oli laskettu, että 31 menojä lisäävää esitystä ja samanaikaisesti miljardien veronkevennykset — minunkaan taskulaskimeni ei kyllä oikein tuota siihen selkeää tulosta, miten tämä tempu tehdään. Ne keinot, joilla se tehdään ja rahoitetaan, jäivät kyllä auki, ja siinä mielessä se keskustelu oli paikallaan.

Mutta kyllä olen syvästi huolissani siitä, että tässä salissa ei ole käyty tämän iltapäivän aikana oikein perusteellista keskustelua siitä, mikä on tilanne taloudessa Suomessa, Euroopassa ja globaalisti juuri nyt ja mitkä ovat näkymät. Ne ovat äärimmäisen synkät. Nämä syvät ongelmat koskettavat jo nyt tavallista suomalaista pieni- ja keskituloista työntekijää ja hänen perhettään, kun ruoka, liikkuminen, asuminen ja lainanhoitokustannukset pettävät ja tulot eivät kasva, vaan inflaatio, niin kuin tiedämme, vie tuloista suuren osan näiden elämän perusasioiden hintojen nousun takia. Tämä on äärimmäisen vakava asia, ja tähän hallitus ei ole tuonut minkäänlaisia lyhytaikaisia lääkkeitä, eikä myöskään tämä julkisen talouden suunnitelma sisällä minkäänlaisia eväitä siihen, miten tähän vastataan.

Sen lisäksi meillä on edessä, niin kuin tuossa edellisessä puheenvuorossani totesin, tämä eurooppalainen kriisi, joka syvenee päivä päivältä. Meillä on ollut pari vuotta aikaa, jonka aikana ei ole seurattu eurooppalaisten pankkien heikkenemistä, koska EKP päätti, että nyt annetaan olla, ettei aiheuteta ongelmia. Nyt kun nämä paljastuvat, nähdään, mitä Italiassa tapahtuu, ja me olemme taas siinä tilanteessa, että maksulappua tarjotaan Suomen hallitukselle ja Suomen hallitus ottaa vastaan ja maksaa. On vastuutonta tätä kansaa kohtaan me-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

netellä tällä tavalla. Eurooppa on muuttunut meille suureksi rasitteeksi. Se, mitä edustaja Hoskonen ansiokkaasti toi esille metsä- ja maatalouspolitiikan osalta, erityisesti tässä yhteydessä metsäpolitiikan osalta, on toinen syvä huolenaihe, joka kauas tulevaisuuteen osoittaa, että me olemme vaarallisella tiellä.

Arvoisa puhemies! Olisin toivonut, että tässä keskustelussa olisi näistä asioista todella käyty syvällistä keskustelua, mutta se on jäänyt, ja nyt sitten katsotaan, [Puhemies koputtaa] mitä kokoomus tarjoaa gallupjohtajana — eikä se tarjoa valitettavasti lääkkeitä tähän. Perussuomalaisilla on kuitenkin selvä linja. Tulkaa sen taakse, niin me saamme muutoksen aikaan tässä maassa, suomalaisten parhaaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

17.53 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Vielä omalta osaltani lopuksi tähän julkisen talouden keskusteluun, että se, mikä minua todella huolestuttaa, on tuo edustaja Kankaanniemen oivallisesti esiin tuoma eurooppalainen rahoitustilanne. Korko nousee siellä niin hurjaa vauhtia. Italiassa neljää viittä prosenttia alkavat korot olla, ja alkavat olla Italian pankit siinä tilanteessa, että saavatko ne enää... Niiltähän loppuu se rahaliikenne sinä päivänä, kun pankkisektorin sisältä häviää luottamus sitä pankkia kohtaan.

Olemme sillä tiellä, että päivittäin tulee tapauksia talousvaliokuntaan, jossa edustaja Reijosen kanssa istumme kuulemassa näitä suuria viisauksia — erinomaiset valiokuntaneuvokset osaavat tämän meille erinomaisen hyvin kertoa, kiitos heidän ammattitaidostaan, huippuosaajia kaikki. Se, mikä herättää suurta huolta, on tämä korkokehitys ja Euroopan unionin taloudellinen tilanne. Mitään muuta sillä porukalla ei ole esittää tälle maalle kuin elvytyspakettia, tukipaketteja, erilaisia sosiaalisia tukipaketteja, joilla haetaan vain sitä, että Etelä-Euroopan, Välimeren maiden horjuvia talouksia tuetaan mitä kummallisimmilla hommillla. Viimeksi oli tämä elvytyspaketin rahoitus, jolla italialaiset perheet ja merenrantahuvilat laitettiin kuntoon sadan prosentin avustuksella, joka Euroopan unionilta saatiin. Onhan se törkeä homma, että Euroopan unioniin maksamme kuusi miljardia ja sitten niillä laitetaan Rivieralla asuntoja kuntoon. Sen karneampaa väärinkäytöstä en osaa näin äkkiä kuvitella. Sitä kohti ollaan menossa.

Nyt sitten kun ollaan tilanteessa, että Eurooppa on ilmeisesti, ja onkin, menossa valtavaa lamaa kohti, niin ollaan tuomassa uusia kiireellisiä esityksiä talousvaliokuntaan. Esimerkiksi pitää antaa lausuntoja päivän varoitusajalla, ollaanko samaa mieltä vai eri mieltä. Kaikki johtuu vain siitä, että annettiin se elvytyspaketti reilu vuosi sitten, kyllä, 17. toukuuta 21 — muistan elävästi. Silloin annettiin oikeus siihen. Romutimme itseltämme sen niin sanotun no bail-out -suojan elikkä Maastrichtin sopimuksessa sovitun suojan. Pienten jäsenmaiden vaatimushan oli silloin, että nämä pienet jäsenmaat eivät missään olosuhteissa joutuisi suurten jäsenmaiden velkojen maksajiksi. Vaan nyt sitten on purettu meiltä se suoja.

Ja toinen on vielä pahempi: annoimme Euroopan unionille verotusoikeuden. Se on niin vakava virhe Suomen kansantalouden kannalta, että kyllä minä joka päivä voin huonosti, kun tuota asiaa joskus hetken aikaa mietin. Se on niin valtava rasite Suomen kansantaloudelle ja Suomen kansalle, että minä en sitä hiljaa voi katsella. Kun olen näitä puheenvuoroja pitänyt, niin olen kaikennäköisiä kommentteja elämäni aikana tästä kuullut, mutta minä en niitä pelkää, koska minun tehtäväni on suomalaisten ihmisten etujen ajaminen, ja kuten Urho Kaleva Kekkonen sanoi, Suomen kansanedustajien ja Suomen maan hallituk-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

sen tehtävänä ei nimenomaan ole mikään muu kuin suomalaisten etujen ajaminen, muuta tehtävää meillä ei täällä ole. Mutta olen siitä hyvin murheellinen, että tilanne on tämä.

Toivon suoraselkäisyyttä, kun nämä asiat kriisiytyvät, mitä en kyllä toivo, mutta pahoin pelkään, että se on meillä edessä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Reijonen.

17.56 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Äsken nousi esille tämä EU-asia ja myös talousvaliokunta, ja itse myös siellä talousvaliokunnassa istun, ja kyllä siellä ihmetellä täytyy. Meinaa hiukset nousta pystyyn aina, kun kuulee näistä asioista. Kyllä minä tiesin, että EU:ssa päätetään aika paljon meidän asioista, mutta talousvaliokunnassa istuvana tietää todella paljon, miten paljon tuleekaan asiaa. Ihan jatkuvasti tulee uutta, miten pitäisi tehdä ja miten menetellään. Siellä tulee valtavasti semmoisia ohjeita ja just tätä verotusta myös, siellä tulee monenlaista maksua ja tämmöistä, mitä on tulossa suomalaisillekin, ja se on tavallaan veroa, vaikka se on piiloveroa — voi olla jollain muulla, hirveän hienolla nimellä joku sanottu siellä, mutta se on kuitenkin veroa, mitä me maksetaan. Ihan uskomaton on määrä, mitä niitä esityksiä siellä tulee.

Pankkeihinkin liittyen on varmasti noussut esille monessa muussakin yhteydessä tämä talouspuoli, miten meillä suomalaisille pankeille kohta käy. Se on aika iso huoli, jos täällä meillä Suomessa ei ole omia pankkeja, että on kohta vain näitä eteläeurooppalaisia pankkeja. Silloin ollaan kyllä huonolla suunnalla, mutta eihän kyllä kohta ihmisillä ole varaa rahoja pankkiin laittaakaan, kun ne kaikki rahat muutenkin menevät EU:hun. Mutta toki huolta pitää kantaa tästä EU:sta ja tulevaisuudesta ja varsinkin siitä, että ihmisiltä niitä rahoja tunnutaan vievän sinne EU:hun niin monella eri perusteella: jos ei verona, niin jollakin muulla tavalla sitten. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Mäenpää.

17.58 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Josko minä nyt onnistuisin lopettamaan tämän keskustelun. — Sen verran pitää sanoa tuohon edustaja Hoskosen ja edustaja Reijosen esiin nostamaan asiaan, että olen talousvaliokunnassa varajäsenenä, ja täytyy kyllä sanoa, että siellä huimaa aika lailla, kun katsoo niitä esityksiä, mitä sinne tulee Euroopan unionista. Voisi sanoa, että siellä kauhistuu, kun näkee, mitä muut suunnittelevat meidän puolestamme, ja pidän ihmeellisenä, että itsenäisen valtion asioihin tavallansa tulee Euroopan unionista ohjaus, miten tulee toimia. Arvostan edustaja Hoskosta, että hän täällä hallituksen jäsenenä pystyy suomimaan omaa hallitusta, kauhistelemaan sitä, mihin tämä on menossa. Teki mieli huikata väliin tuonne, että olisipa keskusta hallituksessa, mutta sitten muistinkin, että sehän on siellä, anteeksi. [Naurua]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Hoskonen, nimi mainittiin.

17.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! En missään nimessä halua viedä edustaja Mäenpään iloa olla viimeinen puhuja. Tämä puhe ei kestä pitkään. Jos tunnet tuskaa, niin sen voit poistaa seuraavalla puheenvuorolla.

Juttu on nimittäin niin, että kun minä puhun tästä Euroopan unionin elvytyspaketista, silloin kerroin sen, mitä tiesin, ja minä en voi hyväksyä esimerkiksi sitä, että silloinen talous-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 73/2022 vp

komissaari Paolo Gentiloni vain viikkoa ennen meidän... Hän 10. päivä toukokuuta 2021 antoi julkisuuteen lausunnon, että tämä on ehdottomasti ainutkertainen, yksi ja ainoa elvytyspaketti, mikä tulee. Siis Suomen eduskunnalle, meille... Sitä sanaa ”valehdella” ei tietenkään saa käyttää, ja pyydän anteeksi, kun totean, että hän käytti asiassa erittäin niukasti totuutta tietäen, että näitä tulee, ja nyt kun Italian pääministerinä on entinen keskuspankin johtaja Mario Draghi, hän tietää tasan tarkkaan, miten Euroopan unionin jäsenmailta lypsetään rahaa heidän talousvaikeuksiinsa. Kun minä tuon tämän julki, niin jos tästä minulle syyte tulee tai jopa nakataan täältä pihalle, niin tulkoon, mutta ei se totuutta muuta miksiäkään. Ei edustaja Hoskosen sanoma ole tässä asiassa minkään arvoinen sinällään, mutta se on kansanedustajan velvollisuus. En minä kansanedustajana voi sallia sitä, että en kerro ihmisille, miten nämä asiat ovat. Minä en kerro totuuden vierestä asioita — sanon sen suoraan, niin kuin se on, ja jos siitä sitten minua moititaan, niin moitittakoon. Kyllä minun nahkani sen kestää jo. Sen verran on tullut treeniä viimeisen reilun vuoden aikana hankittua, että alkaa nahka olla jo sen verran paksu, että pientä kritiikkiäkin kestää.

Pahoittelen vielä edustaja Mäenpäälle. Jos haluatte olla se viimeinen, niin olkaa hyvä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.